

РАБОТНИЦА І КАЛГАСНИЦА

БЕЛАРУСІ

N: 33
1933 г.

фот
Грына

„Совецкі лён павінен быць лепшым у свеце“

З ЛІСТОЎ ЖАНОРГАЎ ПАЛІТАДДЗЕЛАЎ

Разбілі нізкія нормы трапання

У палітадзеле Сенненскай МТС мяне вельмі ўзрадавала тое, што тут за работу сярод жанчын бяруцца ўсе, а не толькі адзін жанорг.

У нашым раёне галоўнае—лён. А на ільне працуе вялікая колькасць жанчын. Так што я адразу і занялася гэтай работай. Мы вельмі ўдала правялі зараз канферэнцыю ўдарніц-трапальшчыц, якая разбіла спрадвечу ўстаноўленыя нормы трапання 3-5 фунтаў і ў часе конкурсу 40 лепшых ударніц-трапальшчыц паказалі, што можна вытрапаць у дзень ад 21 да 32 фунтаў. Гэта дала моцную зарадку для далейшай работы. Зараз мы праводзім сельсавецкія конкурсы трапальшчыц, канферэнцыі мяльшчыкаў, сушэльшчыкаў, бракераў. Таксама мы шырока разгарнулі работу буксірных брыгад. Жанчыны, якія выяжджаюць з буксі-

рам, шырока папулярызуюць вопыт работы лепшых калгасаў па апрацоўцы ільну, выкрываюць недахопы і дабіваюцца іх знішчэння.

Па лісту буксірніцы Галькевіч Ганны намі быў праведзены грамадска-палітычны суд у калгасе Ульяновічы, які з добрай трысты рабіў дрэнны лён. Суд даў даволі вялікі штуршок у паляпшэнні якасці апрацоўкі ільну.

У нашым раёне ёсць 9 жанчын—старшынь калгасаў і больш сотні намеснікаў па ільну. Вось з гэтым актывам я і думаю зараз разгарнуць работу, а таксама буду змагацца за вылучэнне новых жанчын—старшынь калгасаў, намеснікаў старшынь, за ўцягненне новага жаночага калгаснага актыва.

Жанорг палітадзела Сенненскай МТС Бардзюкова.

Арганізавалі буксірныя брыгады

Шмат недахопаў выявілі калгасніцы-ўдарніцы на злёце Веравойшанскага сельсавета. Ні сельсавет, ні старшыні калгасаў не мабілізавалі масу на барацьбу за апрацоўку лёну і здачу яго дзяржаве. Усё адкладвалі гэту работу на апошнюю чаргу.

У калгасе „Перамога“ былі вылучаны адказныя па ільну, але гэта праведзена толькі на паперы. Вылучаных калгасніц ніхто не склікаў, не растлумачваў, як яны павінны працаваць. Некаторыя калгасніцы нават не ведалі, што іх вылучылі на гэтую працу.

Злёт мабілізаваў калгасніц на ўдарную работу па апрацоўцы лёну. Тут-жа на злёце былі заключаны соцдагавары паміж калгасамі.

Злёт арганізаваў буксірныя брыгады лепшых ударніц і накіраваў гэтыя брыгады ў калгасы „Чырвоная горка“, „Чырвоны чыгуначнік“ і „Зара“ для дапамогі.

Жанорг палітадзела Крапер, жанорг райкома КП(б)Б Астапчэня.

Аршанскі раён.

Разгарнулі работу з аднаасобніцамі

Больш ста калгасніц-ударніц і аднаасобніц сабраліся на першую Полацкую раённую канферэнцыю ільнатрапальшчыц. Цэлы рад калгасаў сустрэў канферэнцыю чырвонымі абозамі з ільном высокай якасці.

Дэлегатка ўсесаюзнага з'езда калгаснікаў-ударнікаў Сабаленка Елена з калгаса імя Лекерта расказвае: „Наш калгас у апрацоўцы ільну ідзе ў гэтым годзе перадавым па сельсавету. Мы, жанчыны, дабіліся таго, што наш

лён, які незавідным здаваўся на полі, пасля апрацоўкі выходзіць не ніжэй 10 нумара. Мы не трапем гарачага валакна, а складваем яго паўсырцом у вязанкі. Так ён ляжыць два-тры дні. Толькі пасля гэтага мы прыступаем да трапання. Для таго, каб канчаткова ліквідаваць абязлічку, кожная жанчына да сваёй вязанкі прымацоўвае ярлычок. Гэта дае магчымасць ўлічваць якасць работы кожнай і вылучаць лепшых ударніц. Мы не забываем сваіх

Змагаемся за лён

Палітадзел МТС разам з райкомам КП(б)Б склікалі раённы злёт калгасніц-ударніц—адказных па ільну.

На злёце ўдзельнічала 90 дэлегатак. Быў арганізаван абоз з ільном, прысвечаны злёту.

На злёт быў запрошан аграномільнавод Наркамзема тав. Шорахаў, які зрабіў практычны даклад аб метадах апрацоўкі ільну, аб яго сартоўцы, мяцці і трапанні.

Тут-жа на злёце быў заключаны дагавор на соцсаборніцтва паміж 10 калгасамі.

Ударніцы злёта высунулі прапанову аб тым, каб некалькі лепшых ударніц зрабілі пробнае мяццё і трапанне ільну, з тым каб устанавіць сапраўды большэвіцкія нормы выпрацоўкі.

Сем лепшых ударніц з розных калгасаў выехалі на другі дзень у бліжэйшы калгас—„Новы будаўнік“—і паказалі, як трэба працаваць па ўдарнаму. Яны далі норму—1 цэнты. трысты па мяццю і на трапанню—8 кіло валакна добрай якасці.

„Паеду ў свой калгас, збіру калгасніц і раскажу ім, як трэба па-большэвіцку працаваць, як змагацца за якасць ільну. Мы на справе пакажам, што савецкі лён можа быць лепшым у свеце“,—так сказала дэлегатка калгаса „Пяцігодка“ тав. Драневіч Кацярына.

Жанорг палітадзела Л. Путырская.

Васілаўскі раён.

суседзяў-аднаасобніц. Я і ўдарніца Міхайлоўская пры дапамозе старшыні калгаса Старавойтава правялі з аднаасобніцамі тры сходы. Пасля сходаў аднаасобніцы прыходзілі да нас у калгас вучыцца, як трэба трапаць лён. За два дні яны выпрацавалі 11 працадзён і многа дапамаглі нам у рабоце. Мы-ж іх навучылі, як трэба трапаць лён. Вельмі добра прадавала аднаасобніца Беражкова.

Полацкі раён.

Канавалаў.

На вадкладцы т. Безлюдая Зміля старшыня калгаса „Чырвоная Змена“, Аршанскага раёна, правярае якасць ільну.

Да ўсебеларускай нарады жанчын—старшынь калгасаў

Мы патрабуем высокакаснай апрацоўкі ільна, не ніжэй 13 нумара

Соцыялістычны рахунак работніц ф-кі „Дзвіна“.

Рабочы клас Савецкага Саюза пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і яе ленинскага цэнтральнага камітэта, на чале з тав. Сталіным, дабіўся рашаючых поспехаў на фронце соцыялістычнага будаўніцтва, скончыўшы паспяхова першую пяцігодку за чатыры гады і з поспехам завяршаючы апошні квартал першага года другой пяцігодкі—пяцігодкі пабудовы бескласавага соцыялістычнага грамадства.

Гэты пройдзены шлях з'яўляецца шляхам непрымырных класавых баёў з нашымі ворагамі, шляхам нястомнай барацьбы за генеральную лінію нашай партыі, за няўхільнае ажыццяўленне ленинскай нацыянальнай палітыкі.

Перад намі стаяць яшчэ больш складаныя задачы па лініі далейшага ажыццяўлення рашэнняў студзенскага аб'яднанага пленума ЦК і ЦКК УсеКП(б) і ліпенскага пленума ЦК КП(б) у галіне далейшай індустрыялізацыі краіны, поўнага завяршэння рэканструкцыі усёй народнай гаспадаркі і далейшай соцыялістычнай перабудовы сельскай гаспадаркі.

Склікаемы ЦК з'езд жанчын-старшынь калгасаў сведчыць аб той вялізарнай ролі, якую партыя адводзіць калгасніцы ў справе соцыялістычнай перабудовы сельскай гаспадаркі і ажыццяўлення лозунга правадыра партыі і рабочага класа тав. Сталіна—„зробіць калгасы большэвіцкімі, а калгаснікаў заможнымі“.

Наша фабрыка „Дзвіна“ з'яўляецца ініцыятарам усебеларускай вытворчай пераклічкі фабрык і заводаў. Мы ўзялі на сябе абавязак выканаць прамфінплан па ўсіх паказальніках, даць прадукцыю высокай якасці. За час вытворчай пераклічкі наша фабрыка дабілася, на аснове разгортвання соцспарборніцтва і ўдарніцтва, поўнага выканання прамфінплана.

У выніку правядзення вышэйшых форм соцспарборніцтва работніцы дабіліся ўзорных паказальнікаў большэвіцкай работы. Мы не толькі выканалі прамфінплан, мы дабіліся павышэння прадукцыйнасці працы на 101,4 проц. на адно верацяно.

Мы маем на нашай фабрыцы энтузіястаў вытворчасці—565 работніц-ударніц, якія ахоплены соцспарборніцтвам у парадку індывідуальнага спарборніцтва.

Вось нашы ўдарніцы: герой першай пяцігодкі Бараноўская А.—ватэршчыца, працуе на фабрыцы з 1905 г., выконвае прамфінплан на 102,4 проц., Марчанка—таксама герой першай пяцігодкі—матальшчыца, працуе на фабрыцы з 1905 года, вы-

конвае прамфінплан на 110 проц., Галькова А.—вытворчы стаж 22 гады, выконвае прамфінплан на 104 проц., Ідэль А.—выконвае план на 112 проц., Казлоўская А.—выконвае план на 125 проц. і шмат іншых ударнікаў, якія з'яўляюцца гонарам рабочага калектыва.

982 работніцы замацаваліся за фабрыкай да канца другой пяцігодкі.

Але ўсё гэта яшчэ не забяспечвае поўнага выканання пастаўленых перад намі партыяй і ўрадам задач. Якасць прадукцыі яшчэ досыць нізкая.

Гэта прымушае нас завастрыць увагу перад вамі, старшынямі калгасаў, асабліва ільнаводчых раёнаў, якія забяспечваюць нас сыравінай—ільном, каб вы абмеркавалі наш соцыялістычны рахунак. Для забеспячэння выпуску нашай фабрыкай, якая працуе выключна на экспарт, высокакаснай прадукцыі, мы патрабуем ад вас—камандзіраў соцыялістычных палёў, высокакаснай апрацоўкі ільна, не ніжэй сярэдняга нумара 13.

Да гэтага часу да нас паступае лён вельмі нізкай якасці, засмечаны, толькі напалову вытрапаны, ніжэй на 2 нумары сярэдняга, які зусім не патрэбен нашай фабрыцы, альбо 3—4 нумар, што фактычна спрыяла выпуску намі прадукцыі дрэннай якасці. Мы былі вымушаны накіроўваць вялікую колькасць ільна (каля 700 тон) на іншыя фабрыкі, што прыносіла вялікія страты нашай пролетарскай дзяржаве.

Прадукцыя вышэйшых нумароў, якая выпрацоўваецца фабрыкай, таксама не адпавядае патрэбнай нам якасці. Палепшанне-ж прадукцыі і знішчэнне прычын, якія перашкаджаюць вырабу лепшай якасці, залежыць выключна ад нас саміх, ад нас з Вамі, таварышы жанчыны—старшыні калгасаў, залежыць ад нашых свядомых адносін да работы, ад нашага ўмення мабілізаваць усю калгасную масу, кожную калгасніцу і работніцу на барацьбу не толькі за выкананне колькасных паказальнікаў, але і на барацьбу за якасную апрацоўку ільна.

Для забеспячэння лепшай апрацоўкі ільна неабходны добрасумленныя адносіны да работы, сталы кантроль над усёй апрацоўкай ільна. Уся разасланая траста павінна быць своєчасова паднята, не дапускаючы пакідання яе пад снегам. Толькі гэта забяспечыць моцнасць, масліністасць і чыстату валакна.

Сушку неабходна арганізаваць так, каб ніводзін кілограм ільна не паступаў на ільназаводы звыш устаноўленай нормы вільготнасці трасты.

Для забеспячэння атрымання высокакаснага ільна ад льназавода, які працуе на экспартнай праграме, неабходна здаваць трасту не ніжэй 2 нумара. Пры калгаснай апрацоўцы ільна неабходна перад пачаткам пуска ў мялкі трасту адсартоўваць як па таўшчыні, так і па даўжыні.

Мяць трасту трэба добра, не дапускаючы перасеканняў валакна ільнамялкай і не пакідаць прысохшай кастрыцы на валакне.

Рашаючую ролю у справе добракаснай апрацоўкі ільна адыгрывае трапанне, якое патрабуе вялікай увагі з боку трапальшчыкаў. Мы павінны атрымаць добра вытрапаны, цэлы, непарасечаны лён.

Пры вязанні ў кулькі неабходна лён правільна сартаваць па гатунках і колерах.

Таксама былі выпадкі паступлення на фабрыку ільна, у якім знаходзілі розныя шкодныя рэчы, як кавалкі жалеза, каменне, зямля, падмочаны лён. Гэта з'яўляецца свядомай шкодніцкай дзейнасцю класавых ворагаў, накіраванай на псаванне нашых машын, на зрыў нашых планаў, на абман пролетарскай дзяржавы.

Гэта патрабуе ад нас максімальнага павышэння класавай пільнасці, самага жорсткага адпора класаваму ворагу, арганізацыі сталага кантроля на ўсіх вучастках нашай працы. Гэта патрабуе арганізацыі сталых бракеражных камісій, якія павінны сістэматычна сачыць за ўсёй работай па апрацоўцы ільна.

Зварачваем таксама Вашу ўвагу на неабходнасць арганізацыі своечасовай здачы ільна дзяржаве, у тэрміны, вызначаныя партыяй і ўрадам. Трэба арганізаваць датэрміновую здачу ільна дзяржаве каб забяспечыць нам бесперабойную работу на фабрыцы, бо мы ўжо зараз адчуваем востры недахоп у сыравіне, што пагражае зрывам нашых вытворчых планаў.

З нашага боку мы абавязваемся поўнасьцю выканаць прамфінплан 4-га квартала па ўсіх яго паказальніках, яшчэ больш разгарнуць соцспарніцтва і ўдарніцтва сярод рабочых і работніц фабрыкі, па-баявому сустраць другі год другой

пяцігодкі—пяцігодкі пабудовы бескласавага соцыялістычнага грамадства.

За дружнюю напорыстую большэвіцкую работу! Наперад да новых перамог, таварышы жанчыны—старшыні калгасаў, камандзіры соцыялістычных палёў!

Няхай жыве ленінская камуністычная партыя большэвікоў і яе ЦК на чале з лепшым ленінцам тав. Сталіным!

Няхай жыве КП(б)Б і яе ЦК!

Няхай жывуць ўдарнікі вытворчасці і соцыялістычных палёў—энтузіясты соцыялістычнага будаўніцтва!

Па даручэнні агульнага схода: Галыніна, Сямёнава, Арлова, Галькова, Чыкун, Крышталь і інш. (ідзе 200 подпісаў).

Ударніцы ільнотрапальшчыцы

Перадавыя калгасы Полаччыны з самага пачатку ўключыліся ў Сталінскую ільноэстафету і ўзяліся за падрыхтоўку валакна для дзяржавы. На гэту работу яны вылучылі лепшых ударніц.

У калгасе „Молат“, Тураўлянскага сельсовета калгасніцы Уліцкая Н., Хацкевіч П., Уліцкая М. і Кандратава паднялі ўсю трасту, захавалі ў сухім памяшканні і, сабраўшы ўсе ручныя мялкі, узяліся за работу. Усе гэтыя ўдарніцы сістэматычна перавыконваюць нормы выпрацоўкі і пільна сочаць за якасцю працы. Норма выпрацоўкі—12 кгр. у дзень, Хацкевіч П. апрацоўвае па 18 кгр. у дзень, Уліцкая—16, Уліцкая М.—14.

Гэтыя жанчыны дабіліся таго, што іх брыгада першай ва ўсім сельсавеце здала дзяржаве 350 кгр. добракаснага валакна. Калгасніца калгаса імя Сталіна Лапенка Улляна і яе матка штодня апрацоўваюць 20 кгр. валакна. Ад іх не адстаюць Быхавец П., Луферава Н., Сіманенка Ю., Сіманенка П., Цыганкова Г., Глазкіна і Лапенка Х. Яны дабіліся таго, што іх калгас выканаў гадавы план здачы валакна на 72 проц.

Полацк.

Канавалаў.

Тав. Хмялеўская—ударніца калгаса „1 мая“ Кайкаўскага сельсовета, Менскага раёна.

Прывітанне работнікам палітаддзелаў МТС і саўгасаў—
большэвіцкім арганізатарам новай соцыялістычнай вёскі

Жаноргі палітаддзелаў абменьваюцца вопытам Мае першыя крокі

(Ліст жанорга Полацкай МТС)

У першы-ж дзень пасля майго
прыезда ў раён я паехала ў кал-
гасы.

У калгасе імя Лекерта, Шаці-
лаўскага сельсовета, брыгада
льнотрапальшчыц складаецца з
15 чалавек. Там я сустрэла адну
з лепшых ударніц Елену Сабаленку. Тав. Сабаленка выпра-
цоўвае ў дзень па 18—20 фунтаў
ільна 11 і 12 нумара. Ударніцы
Маня Парахоменка і Хрысціна
Міхайлоўская спаборнічаюць з
Сабаленкай. Пакуль што яны
выпрацоўваюць па 16 фунтаў
9-10 нумара.

Калі мне казалі, што ў кал-
гасе ёсць прагульшчыцы, я ў час
абедзенага перапынка сабрала
нараду і паставіла на абмерка-
ванне гэта пытанне. Ударніцы
ўнеслі прапанову, каб прагуль-
шчыц сабраць асобна, што і
было зроблена. Калі пасля гэтага
назаўтра я прышла ў гэту бры-
гаду, мне казалі, што а дру-
гой гадзіне ўначы ўсе былія
прагульшчыцы выйшлі на работу.
Двор, дзе апрацоўваюць лён,
быў яшчэ замкнуты. Яны пад-

лезлі пад браму і ўсе, пры асвят-
ленні ліхтароў, пачалі працаваць.

3-га лістапада ў гэтым калгасе
будзе свята, прысвечанае раз-
меркаванню ўраджаю. Ударнікам
заробленыя прадукты будуць
развозіцца чырвонымі абозамі,
а гультаям павязуць прадукты
на сабаках, запрэжаных у кала-
мажкі.

Я ўзялася за стварэнне моц-
нага актыва. У мэтах выяўлення
яго склікаю участковыя злёты
ўдарніц, брыгадзіраў, жанчын—
інспектароў па якасці. На гэтых
злётах будзем прапрацоўваць
пытанні аб рабоце калгасаў зімой.

Ва ўсіх калгасах ствараем жан-
очыя групы жывёлагадоўчыя,
садова-гароднія і ільनावодныя
па аўладанні агра-тэхнікай. Вылу-
чаем жанчын на работу па сані-
тарнаму і культурнаму будаў-
ніцтву ў калгасах.

Я заключыла дагавор з жан-
оргам Ветрынскай МТС т. Дані-
шэвай на лепшую пастаноўку ра-
боты сярод жанчын.

Каця Міхайлоўская.

Жаночая работа значна ажывілася

З прыездам у раён жанорга
палітаддзела МТС т. Путырскай
жанрбота, якая раней была не
на належнай вышыні, пачала
значна ажывляцца.

Была склікана нарада мясцо-
вага жанактыва. Увесь актыў
накіраван у калгасы на работу
па правядзенню дня ўраджаю,
арганізацыі чырвоных абозаў,
апрацоўкі і здачы дзяржаве

ільна. У калгасах, якія маюць
ільнаводны ўхіл, вылучаны бры-
гадзіры—жанчыны, адказныя за
апрацоўку і своєчасовую здачу
ільна.

Гэты актыў дабіўся значных
поспехаў у рабоце калгасаў.

Увесь жаночы актыў мы ўцяг-
нулі ў палітвучобу, арганізавалі
для іх вячэрнюю соўпартшколу.
Заслаўе. Талкачова.

Ганаруся сваімі жанчынамі

Калгас „Памяць Леніна“ здаў
жыта дзяржаве 155,1 цэнтнераў,
пшаніцы—23,7 цэнтн., аўса—116,8
і іншых збожжавых культур—
35,4 цэнтн.

У калгасе 6 паляводчых брыгад.
Самай лепшай з'яўляецца бры-
гада Саладухі. Асабліва добра
працуе ў гэтай брыгадзе ўдарнае
звяно: Батура Маня, Сяргейчык

Альжбета, Трасковіч І., Каратке-
віч Матруна і Мястоўская Таня.

— Сваімі жанчынамі я гана-
руся,—гаворыць брыгадзір Сала-
духа. За 8 месяцаў яны выпра-
цавалі па 200 працадзён кожная і
атрымаюць па 37 пудоў збожжа,
па 120 пудоў бульбы. Вось вам
і заможнасць.

Уздзенскі раён.

Снытко.

АРГАНІЗАВАЛІ БУК- СІРНУЮ БРЫГАДУ

У сельсавеце шумна і цесна.
Гэта сабраліся калгасніцы-удар-
ніцы для праверкі выканання
пастановы злёта аб апрацоўцы
ільна і здачы яго дзяржаве.

Ударніцы ў кароткіх інфарма-
цыях дакладвалі злёту, як яны
выконвалі пастанову.

Калгасніца калгаса „1-е мая“
тав. Кітаева расказвае:

— Мы бульбу выкапалі, лён
хутка здамо поўнасю. Працуем
ударна—днём і ўначы. Заўтра
ў нас вечар. Будзем святкаваць
у гонар нашых поспехаў, у гонар
багатага ўраджаю. Будуць бліны.
Прыходзьце да нас.

Калгасніца Пашкоўская з кал-
гаса „3-ці год пяцігодкі“ даклад-
вае, што пастанову злёта яны
поўнасю выканалі—лён здалі
12 і 14 нумарам.

— Лён вырас у нас слабы,—
кажа Туркова Куліна,—але-ж,
дзякуючы добрай апрацоўцы і
сартоўцы, мы здалі яго дзяржаве
12 нумарам.

Для дапамогі калгасам „Чыр-
воны Кастрычнік“ і „Чырвоны
шлях“ злёт вылучыў буксірную
брыгаду ў складзе ўдарніц: Ба-
цюковай Ганны, Паўлавай Фя-
досі, Кітаевай Насты і Кітаевай
Варкі. Гэтыя калгасы не пры-
слалі дэлегатаў на злёт. Ём со-
рамна было з'явіцца таму, што
яны не апрацавалі і не здалі
дзяржаве ніводнага кілаграма
ільна.

Жанорг палітаддзела Крацэр.
Баранскі сельсовет, Аршанскі р.

Тав. Зуб—жанорг Жыткавіцкага
РК КП(б)Б

Адказная па ільну Матруна Белянка

Адцвітаючы лён заліваў галубізной комунараўскае поле. Пільна сачыла за ім Матруна Белянка; ведала мясціны, дзе хутчэй браць трэба будзе, дзе панаваць, сачыла, каб своєчасова папалолі, каб ні травінкі нідзе не засталася. Не дарма-ж яна прайшла курсы палольшчыц. Заўзята бралася Матруна за лён. А колькі гвалту было, як вылучылі яе на першыя курсы палольшчыц:— „Не паеду. Не вазьму на сябе такую адказнасць“. І калі комунары настойвалі на сваім, калі іх нельга было пераканаць, яна зашывалася ў падушку і плакала, сама не ведаючы чаго. А на курсы ўсё-ж паехала.

Спачатку лён ішоў добры і ростам не малы і цвіў як ва ўсіх суседніх калгасах, радуючы сэрца Матруны.

Але раптам навалілася на яго нейкая наносніца—травя, павілікай завецца, абавілася кругом сябла і не дае жыць маладой расліне, ды яшчэ іржаўчыну не-вядома адкуль прынясло.

— Прапашчы лён,—гаварыла спецыяльная камісія кваліфікаваных аграномаў,—з яго ўсёроўна нічога не будзе, і нават семя з яго не пакідайце.

Хмурнела Матруна, але ўжо не плакала. Тут падаспелі зноў курсы ільнацерабільшчыц. На гэтыя курсы вылучылі і яе. Павучылася тры дні і ўзялася за перабленне.

— Праўда, сэрца было не на месцы. Думалася, што і сапраўды нічога не будзе з яго. Дык навошта працу дарэмна класці. Але-ж лён выбралі чысценька, адсартавалі, разаслалі.

Не было таго дня, каб Матруна не баілі на сцелішчы. „Раз узялася за гуж, дык трымайся“—думала яна, і моцна трымалася.

Не раз былі сутычкі паміж ёю і старшынёй комуны. А чаму? Бо ніхто не думаў, што лён гэты варта таго, каб на яго трацілі сілы і сродкі.

— Мне трэба коняй—лён звазіць—заяўляла Белянка. І калі ўжо скажа Матруна, што ёй трэба трое коняй, дык не давай двух, бо зараз падыецца такая завіруха ў комуне, ды і мала ў комуне, справа часта даходзіла да сельсовета, а Белянка ўсё-ж такі брала сваё.

— Настойлівая баба—заключае старшыня комуны,

Была Белянка і на курсах сартыроўшчыц, трапальшчыц, пасля чаго выбралі яе намеснікам старшыні комуны па ільну.

Лён быў падняты са сцелішчаў у пару. Неўгамонная Белянка строга загадала сартаваць лён пры пад'ёмцы на тры сарты. Не выконваць яе загады нельга было, бо Белянка гэтага ніколі не спускала.

Калі насаджвалі першую ёўню, сушыла і ночы не дасыпала: баялася, каб жару лішняга не перадаць. Пасля ёўні траста стыла 12 гадзін, пасля мяцця—стыла суткі. Пачалася тропка.

— Не лезь ты з сваім лёнам—гаварылі некаторыя комунаркі. Яго-ж трапаць нельга будзе, ён увесь пойдзе ў кудзелю, бо пашкодзаны іржаўчынай і павілікай. Але Белянка не здавалася. Яна загадала сартаваць лён перад пасадкай на ёўню, перад падачай ў мялку, трапаць асцярожна, лён не збіваць, не абразаць, не укарачваць. Змялі ёўню лёну, абтрапалі яго. Сама Белянка павезла на здатачны пункт.

— Ну, калі не прымуць—прапала я тады—думала яна едучы.

Лён прынялі—14 нумарам.

— Прызнацца, дык не верылася сваім вушам. З пункта я не ехала, а ляцела па паветры, а потым абдумалася, што дзівіцца няма чаго, калі кожны столькі папрацуе, так пільна дагледзіць лён, то ў нашым раёне можна даць і 20 нумар, бо я з хвораў трасты зрабіла гэтакі лён. І цікава неяк робіцца. Аднойчы павязла на пункт валакно здаваць. Чарга была вялізная. Я працяўхалася ўперад, а мяне адпыхваюць мужыны. Тады прыёмшчык і кажа: „Вы гэту жанчыну не адпыхвайце, а паглядзіце лепш, я ое яна валакно прывезла“. Усе кінуліся да майго воза, а я а-ж рада.

Зараз усе комунары задаволены работай Белянкі, бо яна здае лён такі, якога мала хто здае ў раёне. І старшыня ўжо кажа, што лён адрацівала толькі Белянка, што яе настойлівасць, неўгамоннасць, напорыстасць—з хворага лёну рабіла 14, 12 і 10 нумары.

На раённай канферэнцыі ільна-трапальшчыц Матруна атрымала першую прэмію ад палітаддзела:

10 метраў сітца, 5 метраў белага палатна, два метры малюскіна, чатыры хусткі, з іх адну цёплую, галошы.

Комуна „Індустрыя“ план здачы ільнавалакна і трасты выканалі, зараз рыхтуе паўтоны звыш плана.

* * *

Белянка адчувае сабе памаладзеўшай, хоць ёй і пераваліла за пяты дзесятак. Паглядзіце на яе, яна жыве гэтым лёнам. Зусім маладой сябе адчувае.

Куніна.
Сенненскі раён, комуна „Індустрыя“

Ударнай працай дабіваемся заможнасці

У нас у калгасе „Чырвоны партызан“ шмат жанчын, якія вы-працоўвалі працадзён больш, чым мужчыны, не гледзячы на тое, што патрэбна выпаліць печку, падрыхтаваць снеданне, абед, вячэру, памыць вопратку, што-небудзь пашыць.

Я вось сама выпрацавала 257 працадзён.

На працадні я атрымаю толькі аднаго збожжа 52 пуды, не гаворачы аб бульбе і грошах.

Ці-ж я жывучы на аднаасобніцкай гаспадарцы столькі атрымлівала? Бывала прыдзе вясна—хлеба няма, корму для жывёлы—няма, хоць у аднаасобнай гаспадарцы я таксама не дрэнна працавала?

Наш калгас у сельсавеце па ўсіх паказчыках ідзе ўперадзе. Першымі скончылі сяўбу і ўборку жыта, першымі выкапалі бульбу, першымі разлічыліся з дзяржавай своєчасова ўзаралі пад зяб, апрацавалі і здалі дзяржаве 15 тон ільнатрасты.

У часе ўборкі мы некалькі разоў дапамагалі адстаючым калгасам. Лолыраў і прагульшчыкаў не шкадавалі. Прагуляў дзень—пасадым на чорную дошку, прапусцім ў газету, ды яшчэ так намалюем, што калгаснікі пакоцяцца са смеху. Прагульшчык аж на сабе валасы рве, а потым выпраўляецца.

Намеснік старшыні калгасу
Сундукова Ганна.
Шклоўскі раён.

НЯХАЙ ЖЫВЕ КОМСАМОЛЬСКАЕ ПЛЕМЯ, МАГУТНЫ РЭЗЕРВ І НАДЗЕЙНЫ ПАМОЧНІК БОЛЬШЭВІЦКАЙ ПАРТЫІ!

ПРЫВІТАННЕ ТАВ. СТАЛІНА

Сакратару ЦК МОЛА—тав. КОСАРАВУ

Ленінскаму Рабоча-сялянскаму комсамолу, арганізатару нашай слаўнай рэволюцыйнай моладзі ў дзень яго XV-гадовага юбілея—сяброўскае прывітанне.

Жадаю яму поспеха ў справе выхавання нашай моладзі ў духу ленінізма, у справе выхавання нашай моладзі ў духу непрымірымай барацьбы з ворагамі рабочага класа і ўсямернага ўмацавання інтэрнацыянальных брацкіх уз паміж працоўнымі ўсіх моў і рас света.

Ударнікі і ударніцы комсамол пакрылі сябе славаю перыяд новага будаўніцтва заводаў, фабрык, шахт, чыгунак, совгасаў, калгасаў. Будзем спадзявацца, што ударнікі комсамол праявяць яшчэ больш адвагі і пачына ў справе асваення новай тэхнікі ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі, у справе ўмацавання абароназдольнасці нашай краіны, у справе ўмацавання нашай арміі, нашага флота, нашай авіяцыі.

За XV год свайго існавання ленінскі комсамол смела нёс наперад вялікі сцяг Леніна, паспяхова збіраючы вакол яго мільёны маладых рабочых і сялян, мільёны маладых работніц і сялянак. Будзем спадзявацца, што Ленінскі комсамол будзе і ў далейшым трымаць высока сцяг Леніна і з гонарам данясе яго да пераможнага канца нашай вялікай барацьбы, да поўнай перамогі сацыялізма.

Няхай жыве ленінскі комсамол!

Няхай жыве Цэнтральны Камітэт Ленінскага Комсамол!

І. Сталін.

З выступлення тав. Кагановіча на 8 пленуме ЦК УсеЛКСМ, прысвечаным XV-годдзю Усесаюзнага Ленінскага Комуністычнага Саюза Моладзі.

Усе працоўныя нашай краіны, уся наша партыя з асаблівай цеплатой, з асаблівай сардэчнасцю святкуюць комсамольскі юбілей. Гэта цеплата і сардэчнасць тлумачыцца не толькі звычайнай, уласцівай чалавеку, любоўю да моладзі і юнацтва, але і больш глыбокімі палітычнымі прычынамі. Старая большэвіцкая гвардыя вітае моладзь таму, што яна сама ў барацьбе за перамогу была, ёсць і заўсёды булзе бурнапламеннай моладдзю.

Сіла комсамол у тым, што ён увесь час працуе пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі, пад кіраўніцтвам яе старой гвардыі, пад кіраўніцтвам правадыроў міжнароднага пролетарыята—Леніна і Сталіна. Ленін і Сталін з выключнай клопатлівасцю і цеплатой выпястоўвалі комсамол. Зараз, як ніхто іншы, Сталін сістэматычна займаецца пытаннямі комсамольскага руху, з вялізарнай увагай і замілаваннем сочыць за яго развіццём, запатрабаваннямі моладзі. Сталін зьяўляецца лепшым прыяцелем і кіраўніком комсамол.

15-гадовая гісторыя ленінскага комсамол адлюстроўвае ўсе асноўныя этапы нашай рэвалюцыі.

Паслякастрычніцкая гісторыя нашай партыі непарыўна звязана з комсамолам.

Комсамол—арганізатар нашай слаўнай рэволюцыйнай моладзі. Комсамол—рэзерв нашай партыі. За 15 год свайго існавання комсамол перадаў у партыю амаль мільён комсамольцаў. Праз 9 дзён пасля вашага юбілея мы святкуем 16-гадавы юбілей другога слаўнага комсамольца, імя якога—Саюз Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік. Дык вось, падводзячы вынікі работы 15 год комсамол у барацьбе за ўмацаванне і развіццё магутнасці Саюза Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік, у барацьбе за перамогу сацыялізма, мы цвёрда можам скараць, што комсамол з гонарам, славай, адвагай і геройствам выканаў свае задачы. Аб гэтым сведчыць і ордэн Чырвонага Сцяга, атрыманы комсамолам за гераізм у гады грамадзянскай вайны, і ордэн Працоўнага Сцяга, атрыманы комсамолам, як застрэльшчыкам сацыялістычнага спаборніцтва і ўдарніцтва, і актыўны ўдзел комсамол у калектывізацыі сельскай гаспадаркі, і самаадданая работа на новых будоўлях і па аўладанню новай тэхнікай.

ЛЕПШАЯ ЗА ўсіх БРЫГАДА КАРЖОВАЙ

На фабрыцы „Герой працы“ лепш за ўсе маладзёжныя брыгады працуе брыгада Каржовай Насты.

Каржовай мінула 18 год. Толькі ў гэтым годзе яна скончыла ФЗВ. Працуе брыгадзірам сшыткавага аддзялення, паккамернага цэха.

Добрушская папяровая фабрыка ў гэтым годзе атрымала ад дзяржавы заданне—даць школам 10 мільёнаў сшыткаў. У жніўні арганізавалася брыгада Каржовай, якая складаецца з ма-

ладых, зусім малакваліфікаваных дзяўчат—6 комсамолак і 24 беспартыйных.

У час падрыхтоўкі да XIX МЮД'а гэта брыгада абавязалася даць у падарунак МЮД'у 20.000 сшыткаў звыш сваёй нормы. Усе члены брыгады паміж сабой спаборнічалі, упарта змагаліся за павышэнне кваліфікацыі. Абавязальства, дадзенае ў гонар МЮД'а, брыгада перавыканала—дала звыш нормы 26500 сшыткаў.

Аддана працуе Каржова Наста.

Яна штодзенна прыходзіць у цэх на поўгадзіны раней. Перад работай і пасля работы кожны дзень Каржова праводзіць 5-хвілінныя вытворчыя нарады. Брыгада Каржовай заключыла дагавор на соцспраборніцтва з брыгадай старой работніцы Грышэлявай. Праз кожныя 10 дзён правяраецца выкананне содгавора. Брыгада Каржовай заўсёды наперадзе. Усе члены брыгады займаюцца ў тэхнічным гуртку.

Добруш.

Янка Гуцаў.

Своечасова паклапаціцца аб дзіцячых установах

„Не правы тыя, хто лічыць будаўніцтва ясляў, дзіцячых садоў, школ, грамадскіх сталовак, пральняў справай другараднай, справай прыватнай. Гэта справа вялікай сацыялістычнай радаснай культуры.

Ад таго, насколькі хутка і паспяхова мы з ёю справімся, залежыць далейшы палітычны і культурны рост жанчыны“. Так пісаў нядаўна орган ЦК УсеКП(б) газета „Правда“.

Практыка большасці раёнаў БССР на працягу бягучага лета бліскача падцвердзіла гэта. У вывіку належнай увагі і кіраўніцтва з боку раённых арганізацый і РВК да справы арганізацыі дзіцячых устаноў на час палявых работ у калгасах і совгасах, прыцягнення ініцыятывы саміх калгасніц і калгаснікаў, у большасці раёнаў БССР план 1933 года перавыканан. Гэта садзейнічала значна лепшаму скарыстанню жаночай працы ў час веснавой сяўбы, прапалачнай і ўборачнай кампаній, росту актыўнасці калгасніц у гаспадарчым і палітычным жыцці калгасаў.

Сакратарыят ЦК КП(б)Б прапанаваў Наркамзему, Наркомаховы здароўя, Наркомасветы і райкомам забяспечыць на мясцох замацавання існуючых ясляў і дзіцячых садоў на зімовы час, а таксама прадугледзіць у планах на наступны год значнае пашырэнне сеткі дзіцячых устаноў, паліпшэнне іх якасці, прыцягнуўшы да гэтай справы ініцыятыву саміх калгасніц і калгаснікаў.

Калі па колькасных паказальніках план арганізацыі дзіцячых устаноў па БССР перавыканан, то трэба адзначыць, што па раду раёнаў якасць работы гэтых устаноў была вельмі нездавальняючай з прычыны дрэннага падбора кадраў, адсутнасці належнага санітарнага догляда і інструктавання. Сакратарыят ЦК прапанаваў НКЗдароўя і НКасветы забяспечыць сістэматычны інструктаж, сталы санітарны нагляд у яслях і пляцоўках і лепшую падрыхтоўку кадраў выхавальніц, павялічыўшы тэрмін падрыхтоўкі іх да 3—4 месяцаў.

Часта на мясцох вельмі несур'ёзна адносяцца да падбора кандыдатур для пасылкі на курсы выхавальніц. Пасылаюць такіх, якія наогул не спраўляюцца з работай у калгасе. Гэта прыводзіць

да дрэннай якасці працы дзіцячых устаноў, да дыскрэдытацыі ўсёй справы грамадскага выхавання дзяцей. Трэба падбіраць для пасылкі на курсы лепшых калгасніц-ударніц, комсамолак, якія карыстаюцца давер'ем калгасніц.

У кожным калгасе і совгасе актыўны лепшых ударніц павінны пільна сачыць за тым, каб пры складанні каштарыса на 1934 год дзіцячыя ўстановы былі ў гэтых каштарысах прадугледжаны. Трэба прыняць усе меры да таго, каб стварыць добрую харчовую базу для дзіцячых устаноў.

Задача актыва калгасніц неадкладна разгарнуць масавую работу сярод калгаснікаў і калгасніц па растлумачэнні пастановаў СНК і ЦК КП(б)Б аб размеркаванні ўраджаю, мабілізуючы масу калгаснікаў на стварэнне ў калгасах фондаў для харчавання дзяцей у яслях і пляцоўках, згодна пастановаў агульных сходаў калгаснікаў.

Райза і МТС павінны забяспечыць сталы і дакладны ўлік гэтых фондаў і кантроль за іх выдаткаваннем па непасрэднаму прызначэнню.

У асобных калгасах былі дапушчаны памылкі, якія заключаліся ў тым, што з працадзён калгасніц вылічвалі кошт утрымання дзяцей у дзіцячых установах. Неабходна шырока растлумачыць калгасніцам і калгаснікам усю палітычную шкоднасць гэтых памылак.

Неабходна дабівацца, каб сельсоветы ні ў якім выпадку не затрымлівалі вызначаных па каштарысу сродкаў на дзіцячыя ўстановы, што мае месца яшчэ ў радзе сельсаведаў. Выдача сродкаў дзіцячым установам ні ў якім разе, не можа быць постаўлена ў залежнасць ад мабілізацыі сродкаў.

Сродкі, асігнаваныя на дзіцячыя ўстановы, павінны быць скарыстаны для вызначанай мэты своечасова і поўнасьцю.

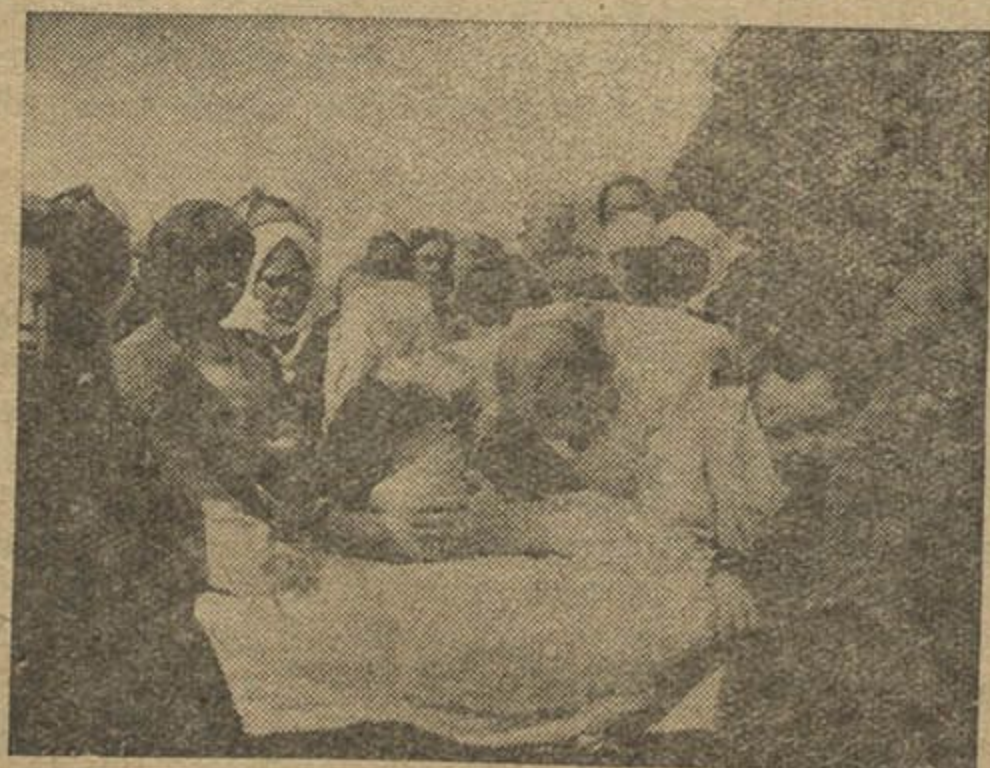
Велізарнейшы пералом у свядомасці сялянкі-калгасніцы трэба падтрымаць і замацаваць. Трэба шырэй ствараць жанчыне такія ўмовы, пры якіх яна можа поўнасьцю аддаць свой час творчай працы.

Рогаль.

Зачынілі яслі, зрываюць уборку гародніны

Калгас „Пабеда“, Мішкоўскага сельсовета, адстае ва ўсіх гаспадарча-палітычных кампаніях. Жанчыны не выходзяць на работу, бо калгас зачыніў дзіцячыя яслі. Калгасніцы абураны гэтым фактам. З прычыны невыхада жанчын на работу застаецца ў полі вялікая колькасць бульбы і гародніны. Партарганізатар Правада не вядзе ніякай масавай работы сярод калгаснікаў і калгасніц.

М.

Медычны агляд дзяцей у калгасе „Пузькі“, Чашніцкага раёна.

Па-большэвіцку размеркаваць ураджай у калгасах

Шмат калгасаў БССР поўнасьцю ўжо выканалі перад дзяржавай усе абавязкі па збожжапастаўках, бульбапастаўках, здачы ільна і інш., поўнасьцю разлічыліся з МТС. Гэтыя калгасы прыступілі да размеркавання ўраджаю.

Дні размеркавання ўраджаю ў гэтым годзе з'яўляюцца ва ўсіх калгасах Савецкага Саюза святочнымі днямі для тых калгаснікаў, якія добра-сумленна працавалі.

Для жанчын і дзяўчат — калгасніц гэтыя дні з'яўляюцца ўдвая святочнымі, бо толькі калгас, толькі працадні зрабілі калгасніцу сапраўды раўнапраўнай не толькі юрыдычна — па закону, але і фактычна, бо яна мае свае працадні, гэта значыць свае ўласныя прадукты і грошы.

Кожны калгаснік, кожная калгасніца цвёрда павінны ведаць, як жа трэба размяркоўваць ураджай, каб забяспечыць далейшае ўмацаванне калгасаў, каб сапраўды ажыццявіць лозунг куністычнай партыі: „хто больш і лепш працуе, той павінен больш атрымаць“.

ЦК партыі і СНК выдалі падрабязную пастанову аб тым, як павінен быць размяркоўван ураджай у калгасах. Трэба шырока разгарнуць растлумачальную работу, неабходна дабіцца, каб кожны калгаснік, кожная калгасніца цвёрда ўсвядомілі яе, каб ў любы момант кожная калгасніца здолела даць адпор кулаку, падкулачніку, або гультая, якія спрабуюць рознымі шляхамі абыйсці гэты закон.

У пастанове гаворыцца: „размеркаванне натуральнай і грашовай частак даходаў паміж калгаснікамі павінна праводзіцца выключна па працаднях, у залежнасці ад паспяховасці работы кожнай вытворчай калгаснай брыгады“. З гэтага яскрава відаць, якое важнае значэнне мае для кожнага калгасніка і для ўсяго калгаса ў цэлым правільны і дакладны ўлік працадзён. Таму тэрмінова неабходна правесці ці правільна падлічаны працадні. Павінны быць вывешаны спісы на відных месцах, якім брыгадам і якім калгаснікам колькі налічана працадзён, каб кожны калгаснік мог правесці, ці правільна запісаны яму працадні.

У пастанове прапануецца таксама сурова сачыць за тым, каб лепшым брыгадам, якія дабіліся ўраджаю вышэй сярэдняга, налічваць на працадні 20 проц. З тых-жа брыгад, якія дрэнна працавалі і якія атрымалі ўраджай ніжэй сярэдняга, трэба вылічваць 20 проц.

Аднак, пастанова прадугледжвае, што калі ў брыгадзе, якая ў цэлым працавала дрэнна і з яе за гэта вылічылі працадні, ёсць паасобныя добра-сумленныя ўдарнікі — калгаснікі, якія не рабілі прагулаў, працавалі добра, то гэтых калгаснікаў персанальна праўленне можа прэміяваць. Пастанова катэгарычна забараняе зацягваць размеркаванне бульбы да вясны, як гэта было ў некаторых калгасах у мінулым годзе. Уся бульба, якая застанецца пасля выканання абавязацельстваў па бульбапастаўках і засыпкі насенных фондаў, размяркоўваецца паміж калгаснікамі ўвосень. Гэта дае магчымасць калгасніку, атрымаўшы адразу ўсе прадукты, дакладна распланаваць, колькі яму

пакінуць на харчаванне сям'і, на корм уласнай жывёлы і колькі ён зможа прадаць на калгасным рынку, каб набыць за гэтыя грошы вопратку, абутак і патрэбныя хатнія рэчы.

Пры размеркаванні кармоў, як канцэнтраваных, так і грубых, неабходна сачыць за тым, каб была выканана дырэктыва аб стварэнні браніраванага фонда для рабочай жывёлы на час веснавой сяўбы. Гэта зробіць калгас больш моцным ў найбольш адказны момант — веснавую сяўбу.

У гэтым годзе партыя і ўрад катэгарычна забаранілі ствараць зверху другія фонды апрача абавязковых (насенных, страхавых і фуражных), бо ў мінулыя гады кулацтва і яго агентура, прыкрываючыся шылдай розных фондаў, разбазарвалі калгаснае збожжа і прадукты, чым зніжалі каштоўнасць працадзя.

Разам з гэтым пастановай ЦК і СНК дазваляецца па пастанове агульнага схода калгаса з удзелам не менш $\frac{2}{3}$ калгаснікаў стварэнне добраахвотных фондаў на павялічэнне непадзельных капіталаў у калгасах, для аказання дапамогі інвалідам, сем'ям чырвонаармейцаў, на ўтрыманне дзіцячых устаноў (ясляў, пляцовак).

Больш за ўсё аб стварэнні гэтых фондаў павінны клапаціцца калгасніцы, бо толькі з дапамогай дзіцячых устаноў яны могуць актыўна ўдзельнічаць у гаспадарчым і палітычным жыцці калгасаў.

Кулацтва і яго агентура прабуюць сарваць правільнае правядзенне размеркавання ўраджаю — гэтай важнейшай палітычнай справы. Яны агітуюць пачаць размеркаванне ўраджаю яшчэ да поўнага выканання калгасам сваіх абавязкаў перад дзяржавай, агітуюць за ўраўнілаўскае размеркаванне даходаў без уліку колькасці і якасці работы паасобных калгаснікаў і брыгад. Уся партыйная арганізацыя і ўвесь калгасны актыв павінны быць мабілізаваны на рашучую барацьбу з гэтымі спрабамі класавага ворага.

На сходы, прысвечаныя размеркаванню ўраджаю, неабходна запрашаць працоўных аднаасобнікаў. Трэба на гэтых сходах ставіць даклады праўленняў калгасаў аб барацьбе калгаса і паасобных калгаснікаў за заможнае калгаснае жыццё, а таксама арганізоўваць выступленні лепшых ударнікаў-калгаснікаў і калгасніц. На гэтых-жа сходах праводзіць прэміяванне лепшых ударнікаў.

Дні размеркавання ўраджаю неабходна ператварыць у свята ўраджаю і заможнага калгаснага жыцця.

„У калгасе за якія-небудзь 2—3 гады мы зможам разгарнуць такое багацце, што нікому ніколі не снілася. Ад таго так радасна работа ў калгасе, што яна не толькі ўжо зараз дае большы прыбытак, чым работа паасобку, але самае галоўнае — яна суліць у бліжэйшым будучым велізарныя прыбыткі для нас і для нашай дзяржавы ў цэлым“ (з ліста да тав. СТАЛІНА ад калгасніц Паўночнага Каўказа).

У краінах капітала крызіс асуджае працоўных сялян на разарэнне і галодную смерць. У СССР несакрушальны саюз рабочых і сялян забяспечвае перамогу калгаснага лада, заможнае і культурнае жыццё калгаснікаў. Няхай жыве рэволюцыйны саюз рабочага класа і працоўнага сялянства супроць імперыялізма, супроць фашызма!

Палкае прывітанне ўдарнікам-калгаснікам, выканаўшым свае абавязальствы перад пролетарскай дзяржавай! За большэвіцкія калгасы! За заможнае, культурнае калгаснае жыццё! За аўладанне тэхнікай соцыялістычнага земле-робства!

Калгасніцы становяцца заможнымі

Я цвёрда ўпэўнілася, што калгасны шлях—адзіна правільны

(Ліст калгасніцы)

Цяжка мне ўспамінаць мінулае. Сям'я была вялікая—8 чалавек, а зямлі 3 дзесяціны, ды і тая не-ўрадлівая. Свайго хлеба хапала толькі да снежня.

У 1929 годзе ў нашай вёсцы зубках арганізаваўся калгас „Апо-ра саветаў“. Не ведалі мы спачатку, якое там будзе жыццё, але пара-шылі, што горш таго, як было, не будзе.

Спачатку ў калгасе было шмат непаладкаў. Ніхто ні за што не адказваў. Гультай і добрасумленны калгаснік атрымлівалі аднолькава. Кулаччо, якое пралезла ў калгас, імкнулася разбурыць яго. Усё гэта адбівалася на матэрыяльным стано-вішчы калгасніка, працадзень вы-мяраўся грамамі.

Два гады таму назад ў мяне па-мёр муж. І вось я зараз часта ду-

маю, што-б я з сям'яй дзяццмі рабіла, каб не была ў калгасе. Напэўна, прыйшлося-б памерці з голада.

З года ў год мацнее наш калгас, з года ў год павялічваецца кошт працядня. У мінулым годзе, хоць у мяне і было малое дзіцё, але я зарабіла ў калгасе 40 пудоў збож-жа, ды бульбы 60 пудоў.

У гэтым годзе наш калгас пра-цаваў асабліва добра і дружна. Пасеялі рана і добраякасным на-сеннем. У падзяку за гэта ў хаты калгаснікаў уступае заможнае жыццё.

Скажу пра сябе. Усё лета я пра-цавала ўдарна—ад сонца да сонца. Нормы выпрацоўкі выконвала і пе-равыконвала. Ніколі не спазнялася на работу.

У гэтым годзе нашым жанчынам,

у тым ліку і мне, створаны доб-рыя ўмовы для працы—увесь час палавых работ у нас працавалі, і добра працавалі, дзіцячыя яслі.

На 20 кастрычніка я разам з сынам выпрацавала 540 працадзён. За выпрацаваныя 540 працадзён і за 100 працадзён, якія я выпра-цую да канца года, я атрымліваю 2144 кг збожжа і 3500 кг буль-бы. Я ніколі нават і не марыла, што буду ўласніцай такога багацця.

Я цвёрда ўпэўнілася ў тым, што шлях, які паказала беднякам і сярэднякам партыя, калгасны шлях—адзіна правільны. Я закла-каю тых аднаасобнікаў, якія ста-яць на раздарожжы, без хіста-няў уступіць у калгас.

Марыля Варапаева.

Лёзненскі раён.

Не верылася, што батрачка будзе мець сваю карову

(Ліст калгасніцы)

Да Кастрычніцкай рэволюцыі бацькі мае былі батракамі. Увесь час уся наша сям'я працавала на абшарніка. Акрамя курнай хаткі мы нічога не мелі.

Пасля Кастрычніцкай рэволюцыі мы атрымалі 1,5 га зямлі. Пасля яшчэ прырэзалі і стала ў нас 2,75 га зямлі. Гаспадарка была бядняцкая, жылося дрэнна. Але з гэтай гаспа-даркі я папала яшчэ ў горшую. Выйшла замуж за батрака Вераб'я Сцяпана. Не было ні землі, ні каня, працавалі па найму. Было вельмі цяжка. У хуткім часе мой муж памёр.

У 1929 годзе я ўступіла ў калгас „13-годдзе Кастрычніцкай рэволю-цыі“. Кулакі тады мне нашэптвалі:

„не ідзі ў калгас—загінеш“. Але я кулакоў не паслухала і вельмі до-бра зрабіла. Зараз у калгасе жы-ццё мае становіцца заможным і ра-дасным. Праўда, наш калгас яшчэ не стаў сапраўды большэвіцкім. Ёсць шмат недахопаў. Яшчэ не выгналі мы ўсіх кулацкіх агентаў, якія шмат чаго папсавалі ў калга-се. Кулацкі агент Банькоўскі пра-лез конюхам і конскае пагалоўе прывёў у нягоднасць. Але мы за-раз добра зразумелі, што гэта на-ша віна, што мы слаба вялі ба-рацьбу з кулакамі і іх агентамі.

У гэтым годзе я працавала бры-гадзірам палыводчай брыгады. Наша брыгада з усімі гаспадарчы-мі работамі спраўляецца паспяхова.

Я ўжо выпрацавала 220 працадзён і на гэтыя працядні атрымаю: 550 кг збожжа і 2200 кг бульбы. Акрамя гэтага я маю 2-х свіней і 10 курэй. У калгасе мне далі ка-рову, аб якой я нават і не мары-ла, бо не верылася, што батрачка калі-небудзь будзе мець сваю ка-рову.

Словы тав. Сталіна: „зробіць калгасы большэвіцкімі, а калгасні-каў заможнымі“—ператвараюцца ў жыццё. Гэта я бачу на сябе, бо станаўлюся сапраўднай заможніцай.

Верабей Марфа.

Узденскі раён.

Цёлак—лепшым ударніцам

Праўленне калгаса „Чырвоны пуцілавец“ на сваім пасяджэнні, абмеркаваўшы пытанне дапамогі бескароўным калгаснікам, парашыла цёлак выдаць лепшым ударніцам: Рабцавай Ганне, былой батрачцы, Камушцы Дуні, якая выпрацавала 202 працядні, і пастуху Кавалёву Паўлу.

Ударнікі абяцалі ў адказ на да-памогу яшчэ больш узмацніць тэмпы сваёй ударнай работы.

Таня.

Дубровенскі раён.

Крычаўскі раён.

Кулак Марыля.

„Што датычыць саміх калгасніц, то яны павінны памятаць аб сіле і значэнні калгасаў для жанчын, па-мятаць, што толькі ў калгасе маюць яны магчымасць стаць на роўную нагу з мужчынай. Без калгасаў—ня-роўнасць, а ў калгасах роўнасць правоў. Хай памятаюць пра гэта таварышы калгасніцы і хай яны берагуць кал-гасны лад, як сваё вока“.

(Сталін)

Ад жабрацтва да заможнага жыцця

(Ліст калгасніцы)

Усё мае жыццё да ўступлення ў калгас было паўгалодным, жа-брацкім. Хлеба, нават ва ўраджай-ныя гады, хапала толькі да каляд.

У 1929 годзе ў нашай вёсцы ар-ганізаваўся калгас „Чырвоны пра-мень“. Мая сям'я ўступіла ў кал-гас. Першыя два гады наш калгас працаваў вельмі дрэнна, бо ён быў засмечан кулацкімі элементамі, якія праводзілі шкодную работу. У гэ-тым годзе мы арганізавана пачалі працаваць, і перш за ўсё выгналі кулакоў. Па-ўдарнаму правалі сяў-бу, у тэрмін скончылі ўборку і г. д.

Наш калгас зараз стаў перада-вым. Мая сям'я складаецца з чаты-рох чалавек—муж, два падросці і я. Муж хворы, мае ўжо 60 год. Калгас даў яму лёгкую работу—развозіць пошту і малако. Мне 57 год, але я працую на розных работах па-ўдарнаму, кожны дзень

выходжу на працу, сваю норму заўсёды перавыконваю.

Муж, я і сын-падростак выпра-цавалі 600 працадзён. Папярэднім разлікам мы атрымалі: 125 пудоў збожжа, каля 200 пудоў бульбы і розную гародніну. Зараз я маю магчымасць культурна абсталя-ваць сваю кватэру, купіць для ўсёй сям'і добры абутак і во-пратку.

Зараз мяне калгас вылучыў ад-казнай па апрацоўцы ільня. Я арганізавала ўдарную брыгаду. Лён здадзім дзяржаве ў тэрмін і добрай якасці.

На сёнешні дзень я яшчэ бес-кароўная, але праўленне калгаса паставіла выдаць мне ў прэмію цёлку.

Наш калгас мог бы яшчэ лепш працаваць, але яшчэ дрэнна па-стаўлены вучот. Рахункавод Вінаку-

раў забытаў усе справы ў калгасе. Ёсць у нас яшчэ шмат гультаёў, гэта: Кулак Лізавета, Спірыдонава Мар'я, Кандрац'ява Параска, Пузы-рэнка Наташа, якія сістэматычна не выходзяць на работу, а зай-маюцца толькі сваёй гаспадаркай. З імі нашаму калгасу яшчэ неаб-ходна весці рашучую барацьбу.

Кулак Марыля.

Крычаўскі раён.

Чырвонымі абозамі—ураджай ударнікам, а сабачымі каламажкам гультаям

Былі гарачыя дні ў калгасе. Па-спела пшаніца і ячмень. Людзі спяшаліся. Магерава Тэкля цвёрда памятала лозунг партыі: „хто больш і лепш працуе, той больш і атрымлівае“. Працуючы брыгадзі-рам ў брыгадзе № 1, яна і ўся яе брыгада заўсёды перавыконвалі норму выпрацоўкі. Тэкля заўсёды падбадзёрвала сваю брыгаду: „хут-чэй, бабачкі, паліце. Дайце ільну лепш расці. Лепш праполім, леп-шы вырасце лён“.

Ударніца Тэкля так арганізавала работу ў сваёй брыгадзе, што ўборку жыта брыгада скончыла за 6 дзён. Але не ўсё добра працава-лі. Вось Захарава Прасіння—выйдзе з хаты, гляне на поле, як людзі працуюць, ды зноў у хату. „Гора-ча сёння, ух як гарача“,—скажа яна дый ляжыць на траве ў халадку.

— Прасіння, сёння трэба на поле ісці, жыта сыплецца! Захарава па-вернецца і адкажа брыгадзіру: „мне няма калі, трэба працаваць у хаце, хай без мяне працуюць“.

Рэдка калі Захарава выходзіла на калгаснае поле, працавала дрэн-на, цягнулася ў хвасце свайго здзяна.

Скончылі ўборку, разлічыліся з дзяржавай. Насталі халодныя дні. У адзін з вячароў у калгасе раз-мяркоўвалі ўраджай. Лепшая кал-гасніца Магерава Тэкля выпраца-вала 240 працадзён і атрымала каля 70 пудоў жыта, каля 200 пу-доў бульбы, ды і грошай шмат.

Калгаснікі прывезлі чырвоным абозам да хаты Тэклі тое дабро, якое яна зарабіла сваёй ударнай працай. Увечары, седзячы з сям'-ёй за гарбатай, меркавала Тэкля, як яна павязе збожжа на калгас-ны рынак, купіць там жалезны ложак, самавар, дзецямі абутак і кашулі, а сабе паліто і галёшы. Ляжала і Прасіння на печы, прыслу-хоўвалася, як вые асenni вепер і меркавала, як ёй год пражыць, бо зарабіла яна ўсяго 34 кілагр. збож-жа і 80 кілагр. бульбы.

Мяжэвіч С.

Аршанскі раён.

МАТРУНІНА РАДАСЦЬ

(Апавяданне)

Калі прыходзіла халодная з дакучлівымі дажджамі восень, у Матруны псаваўся сон. Адразу, як ляжа, засне, праспіць гадзіны дзве, а потым хоць вочы выкалі. Мітусяца ў галаве розныя думкі, бударажаць, не даюць спаць.

Найчасцей прыходзіць на памяць адзін год з усяго яе цяжкага, паўгалоднага жыцця. Была ў тэтым годзе кароткая, але вялікая радасць—у Матруны на дварэ з'явілася карова.

Была тады Матруна яшчэ маладая, жыла разам з мужам сваім Міхасём, было ў іх двое маленькіх дзяцей.

Пан Красоўскі ўзараў новыя залежы, ураджай удаўся небывалы, лета стаяла гарачае. Пан спяшаўся з уборкай збожжа. Ад цямна і да цямна Матруна з Міхасём гнулі спіны на панскім полі. Атрымалі ад пана не грашыма — выпрасілі паўтарагадовага племяннога бычка. Бычка вымянілі на цёлку у мельніка з суседняй вёскі. У прыдатак за цёлку Матруна ўсю восень і зіму прала мельнічысе кудзелю і воўну. На Матруніных пальцах з'явіліся крывавыя запрадзі.

Здавалася радасці не будзе канца. Ноччу па некалькі разоў, то Міхась, то Матруна выходзілі ў хлеў паглядзець, ці жуе Красуля жвачку...

А потым ўспаміналася такое, пасля чаго заўсёды падушка рабілася мокрай...

Жыла Матруна нібы абцугамі сціснутая: з аднаго боку зямля пана Красоўскага, з другога зямля кулака Прышчэпкі.

Аднойчы, у гарачы дзень, авадні заядалі скаціну.

Усю ноч галодная Красуля неспакойна рыкала і хадзіла па хлеве, а раніцой вырвалася з хлева і ўцякла ў панскае поле. Забраў у хлеў Красулю панскі прыганяты. Два дні Міхась з Матрунай адраблялі на панскім полі за патраву.

Другі раз ўвечары не знайшла Матруна Красулі ў стадзе. Не даглядзеў пастух. Прышла Красуля на капуснік Прышчэпкі.

Прышчэпка ў гэты час накідаў гной. Ubачыўшы Красулю ў капусніку, ён кінуўся з віламі на яе і прабіў бок.

Сэрца разрываючы зараўла Красуля, абліваючыся крывёю апусцілася на пярэднія ногі, уткнулася пысамі пад капусны карань і перастала дыхаць. Так скончылася кароткая Матруніна радасць.

Міхась гэтай восенню памёр, пакінуўшы жонку цяжарнай—трэцім дзіцём. І пахавала Матруна назаўсёды надзею зноў набыць карову, пахавала надзею бачыць сваіх дзяцей сытымі, чырвонашчокімі. І сама пастарэла, згорбілася раней часу, твар пакрыўся маршчынамі. Так было калісці...

Прайшло шмат часу. У 1929 годзе 10 гаспадароў з 18 дваровай, ціхай, сціснутай лясамі ды балотамі роднай Матрунінай вёскі Красаўкі, сталі на новы шлях—арганізаваліся ў калгас „Вызваленая праца“.

Непрызвычаеная да радасці, моцна прыціснутая пастаяннай галечай і горам, асцярожна становілася спачатку Матруна на гэты новы шлях.

Поп страшыў тым, што ўсе калгаснікі адмаўляюцца ад бога, і калі Матруна пойдзе ў калгас, тады „усевышні“ адкаснецца ад яе і яна ўжо не зможа спадзявацца на богава дапамогу ні на гэтым, ні на тым свеце.

У кулака Прышчэпкі цэлая кампанія прыхлябнікаў. Якой толькі брыдоты не расказвалі яны Матруне пра калгаснае жыццё, заходзячы да яе ў хату вечарамі пагаварыць па „душы“. Расказвалі, што любы калгаснік на адну ці дзве ночы можа ўзяць яе да сябе ў жонкі, што дзяцей ў яе адбярэ і адвядуць ў горад у прыют. Але з першага ж дня свайго існавання калгас перамог усе Матруніны боязі, моцна і назаўсёды заваяваў яе на свой бок. А здарылася гэта так:

Для сканчэння работы па арганізацыі калгаса прыехала з раёна жанарганізатар Ліза Краўчук. Прышла Матруніна чарга ўзяць да сябе на начлег Лізу. Амаль да відна прагаварыла Ліза з Матрунай. Уважліва і чула выслухала Ліза ўсю жудасную аповесць Матруны аб яе жыцці, а раніцой, на пасяджэнні, толькі-

што абранага праўлення калгаса, Ліза прапанавала:

— Матруне Бурак трэба даручыць догляд за калгаснымі каровамі.

З гэтага дня не было праходу калгаснікам ад насмешак кулацкіх падпывал:

— Даглядзіць яна вам, спадзявайцеся. Сваю карову даглядзець не змагла, віламі на чужым агародзе запаролі, дык ёй калгасных даручылі. Праз месяц у калгасе ніводнай каровы не застаецца.

П'яніца і хуліган Алёшка Казалуп разам з аравай такіх-жа, як ён хуліганаў, склалі пра Матруну самую бесаромную брыду і да раніцы спявалі пад гармонік каля Матруніных вакон.

А Матруніна сэрца, як толькі ёй даручылі даглядаць калгасных кароў, напоўнілася якойсці цяплым, нібы яна пасля доўгай разлукі самых лепшых сваіх сяброў зноў спаткала і цяпер ўсё жыццё сваё з імі не разлучыцца.

Нібы з самімі блізкімі ёй людзьмі гутарыла яна з каровамі. Нібы ўлюблёным сваім дзецям мяняла падсцілку каровам, грэла пойла, карміла.

Вырасла за два гады калгаснае стада, непасільна стала Матруне адна з ім спраўляцца. Патрэбна была дапамога. Далі ёй ў памочніцы Наталлю Карачун. Была ў Карачуноў раней гаспадарка, як поўная чарка, а ў калгас яны ўвайшлі зусім голымі. Адну карову Карачун забіў, а ад ветэрынара даведку дастаў, што карова нагу зламала. Мясца прадаў, а як прыехаў з рынка, уся сям'я у голас крычала,—грошы, выручаныя за мяса зладзеі разам з кішэняй выразалі. Спачувваючым суседзям Карачун паказваў выразаную кішэню, адвараджаючы палу кажуха, а перад сном дастаў з-за пазухі ашчадную кніжку і, стогнучы, засунуў яе за абраз. Другая карова з стада адразу бясследна згінула. „Бяда“ за „бядой“ сыпаліся ў год арганізацыі калгаса на Карачуна, а кніжкі з розных ашчадкаў усё складваліся і складваліся за абразамі.

Карачуніха лічылася вопытнай гаспадыняй, аднак з калгаснымі каровамі стала рабіцца штосці нядобрае. Каровы з кожным днём худзелі. Некалькі начэй не спала Матруна і нарэшце прасачыла—сена і падсыпка напалову толькі каровам пападалі, другая палова патайна на рынак адпраўлялася. Не чыста выдывала Карачуніха кароў, гналася толькі за тым, каб паказаць знадворную стараннасць: „глядзіце вось, якая я спрытная, удвойне хутчэй за Матруну спраўляюся“.

Выяла яе Матруна на чыстую ваду. Выгналі Карачуна і Карачуніху з калгаса. У Матруны раптоўна, немаведама па якой прычыне, згарэла хата.

Даў калгас лесу Матруне, суботнікамі дапамаглі калгаснікі новую хату пабудаваць.

* * *

Прайшло чатыры гады. Цярэшка Злобін звярнуўся з Чырвонай арміі і ледзь было не праехаў міма сваёй Красаўкі. Вачам не верылася, што гэта яго, Цярэшкіна радзіма Красаўка, былая брудная вёска здалёк вельмі падобная на недагледжаны двор у бестурботнага гаспадара.

Цяпер сустрэла Цярэшку новая светлая школа, накрытая жалезным дахам. На другім канцы вёскі новы свінарнік і добры цёплы хлеў для кароў. На месцы ранейшых, напалову згніўшых, бядняцкіх хат, былі пабудаваны новыя калгасныя хаты. І Матруны Цярэшка не пазнаў. Маленькая, насценная люстэрка ў яе хаце часта паказвала ёй, як яна—лепшая ўдарніца, разам з калгасам, папраўляецца і становіцца ўсё больш прыгожай. Стан яе выраўняўся ўсё менш і менш застаетца маршчын на шчоках і ілбу, усё часцей і часцей асвятляе і прыгожым робіць твар разумная, радасная усмешка.

— Не ўдала неяк, мамка, выходзіць — ударніца ты, а непісьменная, — сказаў аднойчы ўвечары старшы сын, комсамалец Лёнька.

— Сама, сыноч, бачу, што дрэнна. Што-ж зробіш, малой не вучылі, а зараз, здаецца, я граматы не асілю.

— Давай — вывучу. Матруна згадзілася папрабаваць. Лёнька

аказаўся настаўнікам настойлівым і ўдалым.

— Ну, мамка, усё ты слухала, як мы чытаем. Пара нам цябе паслухаць. Чытай вось, што тав. Сталін на з'ездзе калгаснікаў сказаў.

Лёнька так рашуча падаў матцы газету і паказаў пальцам, дзе трэба чытаць, што Матруна нават апамятацца не паспела і пачала па складах: „Ужо, мы, большэвікі, даб'ёмся, каб у кожнага калгасніка было па карове“.

Лёнька, любы, дзякую! Вось на радасць дзеці растуць. Сыночак, тры месяцы толькі павучыў, і, бач, чытаю, ды якую радасную вестачку даваўся вычытаць!

* * *

Будзе, грамадзяне, крычаць, пара сход адчыняць, — голасна сказаў старшыня калгаса і, шумны, нібы растрывожаны вулей, сход адразу замоўк, насцеражыўся: сёння такое будзе на сходзе, што паўслова шкада прапусціць — сабраўся на размеркаванне ўраджаю.

— Ці ўсе на сходзе?

— Усе, акрамя Матруны Бурак. Бяда з ёю здарылася: нагу пабіла, доктарша тры дні забараніла ёй выходзіць з хаты. — Шкада, шкада, — прагаварыў старшыня калгаса.

Пачухаўшы патыліцу, і крыху падумаўшы, ён хітравата ўсміхнуўся і сказаў: Добра, таварышы. Калі так, мы неспадзяванку ёй зробім, а вы да заўтрашняга дня маўчыце. Нечаканая радасць заўсёды большая. Справа ў тым, што тав. Матруна ў нас з'яўляецца адной з лепшых ударніц, яна выпрацавала 250 працадзён. Вось сёння, мы, акрамя размеркавання ўраджаю, выканаем яшчэ адну дырэктыву тав. Сталіна, дамо нашым бескароўным калгаснікам — лепшым ударнікам каровы. Праўленне калгаса на сёнешнім пасяджэнні паставіла — трох паўгадовых цёлак з абагуленага калгаснага стада аддаць нашым ударнікам. Рагулю — Матруне Бурак, Падласку — лепшай свінарцы Таццяне Кандрацюк, а Рабіну — пастуху Макару Бялузе. Супярэчнасці ёсць?

— Няма, — у адзін голас адказаў сход.

Ласкавае сонейка заглянула ў Матруніну хату. Матруна сумавала, што ня можа выйсці на работу.

— Мамка, глянь сюды! — пачуўся звонкі галасок маленькага Міцькі. Зірнула Матруна праз вакно на двор і здзівілася. На дварэ стаяла прыгожая, рослая Матруніна ўлюбёніца цёлка сіментальскай пароды, чырвоная з вялікай белай лысінай на ілбу. Падпасак Грышка трымаў яе за рогі, а старшыня калгаса гладзіў па спіне і гаварыў:

— Глядзі, Рагуля — вось тваё новае месца жыхарства — падабаецца? Ubачыўшы Матруну, ён зняў шапку, прывітаўся і, крыху запінаючыся ад хвалявання, прагаварыў: „вось, таварыш Матруна, учора на сходзе за тваю ўдарную работу парашылі даць табе Рагулю. Гадуй, будзе ў цябе ўласная карова. Старайся, працуй ўдарна і на далей.“

Матруне хацелася штосці прыгожае сказаць у адказ старшыні, але словы прыгожыя ўсе запамятала. Потым губы задрожалі, вачом стала гарача, і Матруна адварнулася, старшыня патупаў крыху на месцы і вышаў са двара. Грышка павёў Рагулю пад хлеў.

Увечары Матруна загадала Лёньку:

— Вазьмі паперу і чарніла ды падумай добра, як мне напісаць.

— Што напісаць?

— Радасць мая, Лёнька, вельмі вялікая, але няма ў мяне слоў, каб гэтую радасць выказаць. Ты комсамалец, у газетах пішаш, навучы мяне як лепш напісаць. Я хачу праз газету выказаць маю падзяку большэвіцкай партыі і савецкай уладзе. І яшчэ я хачу заклікаць усіх калгасніц да самай адданай барацьбы за паліпшэнне калгаснага стада, лепшы догляд кароў, каб дабіцца яшчэ большага ўдою малака. На сябе я бяру абавязкі — яшчэ лепш даглядаць калгасных кароў, каб не было зусім у нас адыходу цялят, каб не было зусім ялавак.

— Як-бы я хацела, Лёнька, так растлумачыць аднаасобніцам, каб яны без азірання назад ішлі ў калгас, бо толькі ў калгасе яны пазнаюць сапраўдную радасць, як я яе пазнала.

**ЧЫСТКА ПАРТЫІ ЯШЧЭ БОЛЬШ УМАЦОЎВАЕ БОЛЬШЭ-
ВІЦКІЯ РАДЫ, ЗГУРТОЎВАЕ МІЛЬЁНЫ ПРАЦОЎНЫХ
ВАКОЛ УСЕКП(6). ДАЛОЎ ПАМОЧНІКАЎ КЛАСАВАГА
ВОРАГА—ПРАВЫХ І „ЛЕВЫХ“ АПАРТУНІСТАЎ! НЯХАЙ
ЖЫВЕ АДЗІНСТВА БОЛЬШЭВІЦКІХ РАДОЎ!**

Змацуем вынікі чысткі

У вывадах па чыстцы партарганізацыі фабрыкі „Кастрычнік“ было адзначана аб вялікіх прарывах у партвучобе, вынікам чаго з'яўляецца нізкі палітычны ўзровень значнай часткі партыйцаў. Партмасавае работа ў нізавых звеннях вытворчасці была разгорнута зусім слаба.

Пасля чысткі партарганізацыя па-большэвіцку ўзялася за ліквідацыю недахопаў, адзначаных у вывадах. Зараз мы наглядаем вялікі зрух, асабліва па партвучобе і ў разгортванні партмасавай работы. Калі да чысткі было зусім слабае наведванне школ з боку камуністаў, то зараз амаль усе партыйкі, за выключэннем некаторых, ахоплены партвучобай.

Фабрычнымі арганізацыямі створаны належныя ўмовы для бесперабойнага хода заняткаў. Арганізаваны абеды для першай і другой змены перад пачаткам вучобы. Грудныя дзеці ў час вучобы работніц застаюцца ў яслях.

Возьмем партыйныя ячэйкі, сакратарамі якіх з'яўляюцца работніцы і паглядзім, як пастаўлена там вучоба і партмасавае работа. У ячэйцы 3-га аграгата, 1-й змены (сакратар ячэйкі т. Нараўлянская) усе камуністкі ахоплены вучобай, чаго не было да чысткі. Кандыдаты партыі: Пішчыкава, Казак, Баравік раней зусім не вучыліся і не выконвалі ніякіх партнагрузак. Зараз дзве наведваюць кандыдацкую школу, адна курсы чырвоных сяспёр і не дрэнна выконваюць сваю партнагрузку.

Пасля канферэнцыі группарторгаў у ячэйцы ёсць вялікія зрухі ў справе разгортвання партмасавай работы ў групах, асабліва гэта наглядаецца там, дзе парторгі—работніцы: Каплялевіч, Карэльская, Табайнік. На гарадской канферэнцыі парторгаў за прыкладную работу ў брыгадзе т. Каплялевіч прэміявана паездкай на экскурсію ў Маскву і Ленінград.

27-га кастрычніка на фабрыцы быў адзіны партдзень. Ва ўсіх

брыгадах абмяркоўваліся вынікі канферэнцыі группарторгаў аб перабудове партмасавай работы. Гэтыя сходы выклікалі вялікую актыўнасць работніц. Зараз многія беспартыйныя работніцы, як напрыклад, Сацэвіч, Гунько, Гарбер, Плоткіна і інш., прыходзяць да парторгаў з просьбай,

На здымку—работніцы ф-кі „Кастрычнік“ (2-га аграгата, 2-й змены), у сярэдзіне т. Фрыд—сакратар партячэйкі, злева т. Скапінкер—рэдактар штодзёнкі, справа т. Чартова—герой першай пяцігодкі, узнагароджаная ордэнам чырвонага працоўнага сцяга.

каб далі ім грамадскую нагрузку і накіравалі ў школу.

Группарторгі пачалі больш унікаць у жыццё і быт усіх работніц. У час сталінскага пахода ў брыгадах былі абраны тройкі, якія наведвалі кватэры работніц і дабіліся рамонта некалькіх кватэр.

У ячэйцы другога аграгата, другой змены, дзе сакратаром ячэйкі работніца тав. Фрыд, усе камуністкі ахоплены вучобай. Кожны группарторг правярае нагрузку камуністаў, ставіць справаздачы на партгрупках. Узнялася партдысцыпліна.

У час сталінскага пахода парторгі з вылучанымі тройкамі дабіліся рамонта двух кватэр для работніц-ударніц, а таксама выдачы талонаў на дровы некаторым работніцам. Пасля правядзення сходаў у брыгадах павысілася актыўнасць. Работніцы, якія раней зусім не цікавіліся грамадскай работай, зараз просяць, каб ім далі нагрузку і паслалі на вучобу. У цэху рэгулярна выходзіць штодзёнка.

У ячэйцы 1-га аграгата, другой змены, дзе сакратаром ячэйкі

работніца Шульман, усе камуністкі, нават і тыя, у якіх маленькія дзеці, вучацца. Парторгі, правяраючы нагрузкі, сочаць, каб пераведзеныя ў кандыдаты і спачуваючыя ўцягнуліся ў партжыццё. Вельмі добра працуе тав. Ёнтава, якая пераведзена з членаў у кандыдаты. Яна не дрэнна праводзіць культработу ў аграгатах і не адстае ў вучобе.

Пасля праведзенага адзінага партдня работніцы пачалі патрабаваць ад парторгаў больш шырокага разгортвання культмасавай работы, і каб камуністкі больш цікавіліся бытавымі ўмовамі работніц.

У час сталінскага пахода парторгі разам з вылучанымі тройкамі ў брыгадах дабіліся рамонта трох кватэр работніц.

Але шмат ёсць яшчэ і недахопаў. Не гледзячы на тое, што на фабрыцы шмат новых работніц, сярод іх не праводзіцца ніякай дыферэнцыяванай работы. Дэлегацкага схода да гэтага часу на фабрыцы няма.

Таксама вельмі мала зроблена ў сэнсе інтэрнацыянальнага выхавання работніц. У аграгатах і брыгадах не праводзіцца ніякай растлумачальнай работы аб значэнні ленінскай нацыянальнай палітыкі.

Недахопам таксама з'яўляецца і тое, што парторгі не правяраюць ці чытаюць усе камуністкі газеты.

Слаба працуюць грамадскія арганізацыі. Гэта таму, што фабком зусім не кіруе імі.

Партыйны камітэт і фабком павінны ўлічыць усе гэтыя недахопы і ўзорна наладзіць партмасаваю і грамадскую работу на ўсіх участках. Асаблівую ўвагу трэба звярнуць на ўзмацненне інтэрнацыянальнага выхавання сярод работніц.

Брыгада: Нараўлянская, Фрыд, Шульман, Эпштэйн.

Менск.

САКРАТАР ЯЧЭЙКІ ШУРА КОХАН

На заводзе „Комунар“ усе ведаюць Шуру Кохан—героя першай пяцігодкі. Яе любяць і паважаюць, як добрага, чулага таварыша, які ўмела падыходзіць да кожнага рабочага.

Шура заўсёды вылучаецца сваёй скромнасцю, без крыку і лішніх слоў яна згуртуе вакол сябе актыў, вельмі ўдала праводзіць партмасавую работу.

Шура працуе слесарам у механічным цэху. Раней была групарторгам. Да чысткі яе партгруппа прышла, як адна з лепшых на заводзе па выкананні прамфінплана, па разгортванні партмасавай работы і партвучобы.

Усе пастановы партыі і ўраду, усе рашэнні пленумаў ЦК і гаркома Шура заўсёды прапрацоўвала ў партгруппе і мабілізоўвала рабочых на канкрэтнае іх выкананне. Яна чотка правярае работу кожнага партыйца, сочыць за выкананнем партнагрузкі.

Шура яшчэ зусім маладая па гадах і кваліфікацыі. Працуючы сярод высокакваліфікаваных, старых рабочых яна сваёй адданай работай заваявала моцны аўтарытэт. Яе з'яўленне ў час чысткі на трыбуне было спаткана гromам воплескаў.

Зараз Шура Кохан—сакратар ячэйкі механічнага цэха. Ячэйка ідзе ў першых радах па выкананні вытворчых заданняў. Ячэйка змагаецца за зварот пераходнага чырвонага сцяга, які нядаўна ўзяў у яе кузнечны цэх.

Шура мабілізавала рабочых на ліквідацыю прарыва. 27 X цэх датэрмінова выканаў кастрычніцкі план. Рабочыя высунулі сустрэчны—дадаткова выпускаць 40 тачыльных варштатаў, 4 насосы, 10 кувяркоў і інш. Сустрэчным планам механічны цэх дае дадаткова прадукцыі на 21 тысячу рублёў і гэтым ліквідуе прарыв другіх цэхаў.

т. Кохан.

Шура Кохан добра наладзіла партвучобу, якой ахоплены ўсе партыйцы і вялікі процант беспартыйных. Гэтага яна дабілася дзякуючы шырока разгорнутай масавай рабоце і дасканалай праверцы кожнага партыйца па асобку, як ён наведвае школу.

Вось які сакратар ячэйкі механічнага цэха Шура Кохан.

Алена.

Менск.

У барацьбе за якасць

На здымку работніца завода імя Молатава тав. Мелешкевіч, якую Менскае Гарфа прэміяваў джэмперам за ўдарную работу на фінансавым фронце. Тав. Мелешкевіч з'яўляецца членам гарсавета і членам фінансавай секцыі гарсавета. У гэтай секцыі яна працуе актыўна і добрасумленна. Зборачны цэх, у якім т. Мелешкевіч працуе брыгадзірам, выканаў датэрмінова кастрычніцкі план на 117 проц. Сама тав. Мелешкевіч выканала прамфінплан датэрмінова на 160 проц. Увесь цэх ахоплен падпіскай на пазьку, калектыўным страхаваннем, усе рабочыя цэха з'яўляюцца ўкладчыкамі ў ашчадкасу.

Швейная фабрыка „Кастрычнік“ выканала прамфінплан за кастрычнік на 100,2 проц. На агульна-фабрычнай канферэнцыі па якасці, якая адбылася 31 кастрычніка, паасобныя брыгады і істужкі прышлі з добрымі якаснымі паказальнікамі.

Брыгада фасона № 8, другой змены, другога агрэгата, раней мела многа пераробак. Пасля праведзенай масавай работы ў брыгадзе наглядаецца такі малюнак: калі за другую дэкаду кастрычніка было 107 пераробак, а ў трэцяй дэкадзе—27, то з 26 па 31 кастрычніка пераробкі зусім знішчаны. Кастрычніцкі план у брыгадзе выканан на 101 проц.

Брыгада тав. Поляка з 1-га па 26 кастрычніка мела 144 пераробкі, а да канферэнцыі 31 X брыгада прышла зусім без пераробак. Прамфінплан выканан на 105 проц.

Брыгада Бэненсона таксама прышла да канферэнцыі з выкананнем прамфінплана і без пераробак. У гэтай брыгадзе прафорг работніца Баўбэль, дзякуючы добра праведзенай масавай рабоце, дабілася таго, што работніцы Самсановіч, Донхіна, Кукес, Мор, якія раней мелі многа пераробак, зараз знаходзяцца ў

першых радах ударнікаў па якасці. Да канферэнцыі яны таксама прышлі без пераробак.

Канферэнцыя прайшла вельмі актыўна і была многалюднай. Былі арганізаваны вітравы гатовай прадукцыі лепшай якасці, дзе таксама былі змешчаны і фотаздымкі лепшых ударнікаў—змагароў за якасць. Вітрына брака паказвала тых, якія больш за ўсіх маюць пераробак і робяць брак. Першы і трэці агрэгаты падзяліліся вопытам барацьбы за знішчэнне брака.

Пастаянная работа ў цэхах, светафоры, якія паказвалі прозвішча і табельны нумар бракароба, мелі вялікае выхаваўчае значэнне. Работніцы Маршак, Мірэнбург, Шкляр раней давалі шмат пераробак, а зараз яны справіліся. Новая работніца другога агрэгата тав. Кісялёва раней вельмі дрэнна працавала. За першыя два тыдні кастрычніка яна мела 25 пераробак. Да канферэнцыі тав. Кісялёва выканала прамфінплан на 120 проц. і не мела ні адной пераробкі.

Гэтыя поспехі ф-кі „Кастрычнік“ трэба замацаваць і дабівацца давядзення процанту пераробак да нуля.

Е.

Менск.

ЗА ДАЛЕЙШАЕ ПАЛЯПШЭННЕ МАТЭРЫЯЛЬНА-БЫТА- ВЫХ УМОЎ ПРАЦОЎНЫХ, ЗА ПАЛЯПШЭННЕ РАБОТЫ КААПЕРАЦЫІ І ЗАВОДСКІХ АДДЗЕЛАЎ РАБОЧАГА ЗА- БЕСПЯЧЭННЯ, ЗА ЎЗОРНАЕ ГРАМАДСКАЕ ХАРЧАВАННЕ!

Сталінскі паход яшчэ больш узняў вытворчы энтузіязм работніц

У час сталінскага пахода на швейнай фабрыцы імя Крупскай прароблена вялікая работа па паляпшэнні культурна-бытавых умоў работніц і рабочых. Кожны цэх вылучыў брыгады, якія адказваюць за ажыццяўленне пэўнага маршрута па сталінскаму паходу. Гэта выклікала вялікую актыўнасць сярод работніц. Кожная брыгада ведае, за што яна змагаецца і дабіваецца ліквідацыі выяўленых недахопаў.

Брыгада закройнага цэха, якая абследвала бытавыя ўстановы, дабілася праз Белшвейаб'яднанне 300 метраў цёплай мануфактуры для пашыўкі вопраткі дзецям. Памяшканне ясляў зашклілі і забяспечылі апалам. Фабрычныя арганізацыі вызначылі адчыніць ясельны пакой на фабрыцы на 10 грудных дзяцей.

Брыгада па праверцы рабочых кватэр і інтэрнатаў дабілася ад жактаў рамонта 10 кватэр для работніц. У 25 кватэрах рабочых устаноўлена радыё. У інтэрнаце раней панаваў бруд, не было табурэтак, абедалі на ложках, не было пасцельнай бялізны, пабудова верхняга паверха не была скончана. Зараз адміністрацыяй адпушчана 2.000 руб. для абсталявання інвентара. Ужо закупляюцца крэслы, сталы, тумбачкі, ёсць бялізна, ачышчана памяшканне інтэрната. Гэтымі днямі заканчваецца пабудова верхняга паверха, куды будзе пераселена каля 60 работніц.

Праведзена ачыстка двара і цэхаў. Зараз усе цэхі асветлены, адрамантаваны ўсе дзверы. Усе маторы абгароджаны. Устаноўлена 6 вентылятараў. Робіцца вешалка, якой да гэтага часу на фабрыцы не было.

Для паляпшэння рабочага забеспячэння прароблена таксама вялікая работа. У свінарніку ацэплены 4 кабінкі для маладняка, стварылі кармавую базу. Пабудован кароўнік, купляюцца яшчэ дзве каровы (да сталінскага пахода была толькі адна карова). Праводзіцца работа па ацяпленні сталоўкі. Палепшана

дыетхарчаванне. Сіламі пажарных дружын выкапана яма для ледніка. У час сталінскага пахода дабіліся выдачы 20 работніцам абеднаў на дом.

26 кастрычніка адбылася агульна-фабрычная канферэнцыя, якая падвяла папярэднія вынікі па сталінскаму паходу. Старшыня штаба па сталінскаму паходу

13 вайсковая істужка, якая датэрмінова выканала кастрычніцкі план (ф-ка імя Крупскай).

тав. Шульман расказаў аб рабоце, якая прароблена за ўвесь час. Былі даклады ўсіх брыгад.

Канферэнцыя прайшла пры вялікай зацікаўленасці работніц. У спрэчках яны адзначылі, што сталінскі паход яшчэ больш узняў актыўнасць і вытворчы энтузіязм работніц. Зараз яшчэ больш вырас аўтарытэт фабрычных арганізацый у вачах работніц, бо яны ўбачылі, што партыйная, прафсаюзная арганізацыя і дырэкцыя непасрэдна заняліся справай паляпшэння матэрыяльна-бытавых умоў работніц.

Вынікам вытворчага энтузіязма з'яўляецца датэрміновае выкананне кастрычніцкага плана многімі істужкамі. Работніцы новай істужкі „КІМ“, якія нядаўна прыйшлі з фабзавуча, падпісаліся ўсе на пазыку „Другой пяцігодкі“.

На канферэнцыі работніцы таксама адзначылі і шмат недахопаў. Удзельніца брыгада тав. Крупіцкая ўказала, што бульбахавальнікі знаходзяцца ў дрэнным становішчы, дах цячэ, бульба

не перабрана. Яшчэ не поўнасцю скончан рамонт у інтэрнаце і сталоўцы. Камендант інтэрната Лапідус недобрасумленна адносіцца да работы.

Работніцы прапанавалі абсталяваць ізалятар для хворых работніц і зрабіць пральню пры інтэрнаце.

Дзіцячы сад не забяспечан яшчэ апалам і вопраткай. Фабрычныя арганізацыі павінны аказаць дапамогу і дабіцца ў час сталінскага пахода канкрэтных вынікаў.

Тав. Кузьмінкова, якая абследвала кватэры рабочых, адзначыла, што герой пяцігодкі тав. Салавейчык жыве ў халодным, разваленым падвале, у прыватным доме. Трэба, каб фабком прыняў меры аб перасяленні яе ў добрую кватэру.

Сакратар ячэйкі тав. Гоз адзначыла, што ў сталінскі паход асноўная маса работніц яшчэ не ўцягнута. Фабрычная шматтыражка і штодзёнка да гэтага часу яшчэ не разгарнулі работы вакол сталінскага пахода.

Канферэнцыя зрабіла вельмі добры пачынак. Яна даручыла работнікам трыкутніка абследаць бытавыя ўмовы работніц. Так, сакратару парткалектыва даручылі абследаваць пяць кватэр, старшыні фабкому—10 кватэр, дырэктару—5 кватэр і сакратару комсамольскага калектыва—10 кватэр.

Канферэнцыя заслухала інфармацыю аб выкліку фабрыкай імя Крупскай „Кастрычніка“ на соцсаборніцтва па лепшаму правядзенню сталінскага пахода. Тэкст дагавора быў тут-жа прыняты.

Канферэнцыя прыняла рашэнне дабіцца сканчэння пабудовы інтэрнатаў да Кастрычніцкай рэвалюцыі, дадаткова адрамантаваць яшчэ дзве кватэры работніцам, забяспечыць апалам і цёплай вопраткай дзіцячы сад.

Брыгада: Гладзікава, Кузьмінкова, Крупіцкая, Долинава, Эпштэйн.

Менск.

Абвясцілі конкурс на лепшую і чыстую кватэру

Актыўна і дзелавіта прайшла 28-га кастрычніка канферэнцыя работніц і жонак рабочых завода „Комунар“ па пытанню аб удзеле жанчын у сталінскім паходзе.

У дакладзе старшыня фабкому тав. Гарабцоў адзначыў, што адрамантавана сталоўка і амаль поўнаасцю забяспечана гароднінай, пашыраецца свінарнік на 20 галоў, рабочым даюцца 7 кватэр на пасёлку „Комінтэрн“, дырэкцыяй адпушчана жалеза для рамонта кватэр.

Але ў спрэчках работніцы падкрэслілі, што фабкомам яшчэ далёка не ўсё зроблена для паляпшэння культурна-бытавых умоў рабочых.

У спрэчках работніцы і жонкі рабочых жорстка крытыкавалі работу дзіцячага сада. Дзеці не дагледжаны, лязяць па платах. прыходзяць самі ў цэхі. Харчаванне дрэннае, сваёй харчовай базы няма. Заўком не звяртае ўвагі на дзіцячы сад.

Сталоўка забяспечана толькі бульбай, а гародніны—капусты і буракоў на зіму не нарыхтавана.

Старшыня дэпутацкай групы завода—работніца тав. Акуценка падкрэсліла, што заўком з вялікімі перабоямі адпушчае вызначаныя дзіцячаму саду сродкі, а гэта, безумоўна, дрэнна адбі-

ваецца на харчаванні дзяцей. Заўком не даводзіць справы да канца па прадстаўленні рабочым выяўленай вольнай плошчы ў падшэфных жактах.

Гаварылі таксама аб адносінах жактаў да рамонта кватэр. Работніца тав. Савіцкая ўказала, што жакт № 23 не цікавіцца рамонтам кватэр. Калі тав. Савіцкая прасіла адрамантаваць печ, то яе спачатку кармілі абяцанкамі, а потым заявілі, што па дакументах печ лічыцца адрамантаванай. На самай-жа справе ніякага рамонта не было.

Вельмі цікавым было выступленне жонкі рабочага тав. Мазурчык. Яна высунула пытанне аб культурным, чыстым ўтрыманні кватэры, што залежыць ад саміх жонак рабочых. Многія жанчыны не цікавіцца аховай жылплошчы, ад чаго кватэры хутка зношваюцца.

— У мяне раней была зусім няўтульная кватэра,—кажа тав. Мазурчык.—Вокны і дзверы былі чорнымі. Я купіла фарбы, пафарбавала дзверы і вокны і прывяла кватэру ў належны выгляд.

Пытанне ўтрымання кватэр у чыстае выклікала вялікую зацікаўленасць ва ўсіх прысутных на канферэнцыі. Тут-жа работніца тав. Савіцкая выклікала на соцспарніцтва на

культурнае і чыстае ўтрыманне кватэры работніц Кохан, Шыфрыну і жонку рабочага Мазурчык. Тав. Мазурчык прыняла выклік і выклікала на соцспарніцтва Дарафееву і Бушыную.

Канферэнцыя паставіла абвясціць конкурс на чыстую кватэру і выклікаць на соцспарніцтва работніц і жонак рабочых завода „Большэвік“. Вылучана конкурсная камісія пад адказнасцю рэдактара шматтыражкі тав. Шыфрынай.

На канферэнцыі былі прэміяваны дзве жонкі рабочых і адна маці рабочага за добрую работу ў каагасе. Жонка рабочага тав. Сакалоўскай працавала 49 працадзён, выкапала 59 тон бульбы і зарабіла 50 пудоў бульбы. За добрую работу тав. Сакалоўскай прэміявана пудёўкай у дом адпачынку. Жонка рабочага тав. Кушнер працавала ў каагасе 38 працадзён і выкапала 40 тон бульбы, зарабіўшы 40 пудоў. Тав. Кушнер прэміявана дзіцячым пальто і парай валёнак. Маці рабочага тав. Васілеўскай працавала 37 дзён, працавала старанна, за што атрымала ў прэмію жаночыя чаравікі і пару галош.

Е. Э.

Менск.

Задачы селькорак у барацьбе за лён

Моц савецкага друку ў тым, што ён апіраецца на вялікую армію лепшых прадстаўнікоў працоўных—рабкораў і селькораў.

Зараз партыя і ўрад паставілі перад намі задачу—дабіцца таго, каб наш, савецкі лён, быў самым лепшым у свеце. Селькоркі павінны дапамагчы ў гэтай барацьбе за лён.

Трэба памятаць, што друк самая вострая, самая моцная зброя партыі. Вось тав. Сундукова Ганна—намеснік старшыні калгаса „Чырвоны партызан“—піша, што калі яны працягнуць у насценгазеце прагульшчыка, то ён нават валасы на сабе рве. Трэба дабіцца, каб кожная наша насценная шматтыражная газета мела-б такую-ж моц.

Як гэтага дабіцца? Трэба, не гледзячы на асобы, крытыкаваць тых, хто зрывае работу ў калгасе, трэба паказаць, да чаго гэты зрыў даводзіць. Толькі тады допіс ў газету будзе зубастым і моцным.

Задача селькоркі—дабівацца, каб адпаведныя арганізацыі прынялі канкрэтныя меры па гэтаму допісу.

Селькорка павінна таксама прыслухоўвацца да запытанняў, патрабаванняў, прапаноў, калгасніц.

Другая калгасніца бачыць непаладкі, прабуе іх выправіць, але не ўмее выказацца на сходзе. Селькорка павінна дапамагчы ёй напісаць сваю прапанову ў газету і дабіцца, каб яна была праведзена ў жыццё.

Кожная селькорка павінна быць не толькі лепшай ударніцай, але і арганізатарам. Яна павінна арганізаваць лепшых калгасніц у селькораўскія брыгады і пасты, каб заўсёды пільна сачыць, як выконваюцца дырэктывы партыі і ўрада.

Аднак, гэта не ўсё. Газета павінна вучыць працоўныя масы. Кожная селькорка праз газету, праз часопіс павінна перадаваць усім калгасніцам лепшы вопыт работы паасобных калгасніц, цэлых брыгад, усяго калгаса. Мала напісаць, напрыклад, што дабіліся добрай якасці валакна, але трэба падрабязна раскажаць, як гэтага дабіліся.

Вось у апошнім нумары нашай часопісі вы чыталі ліст маскоўскіх ільнатрапальшчыц. Гэты ліст з'яўляецца быццам маленькай лекцыяй. Там усё ярка відно, як гэтыя калгасніцы дабіліся валакна 21 нумара. Усім селькоркам так трэба перадаваць вопыт работы лепшых.

Лісты работніц і калгасніц

Не даюць павышаць кваліфікацыю работніцам

(Ліст работніц)

У слесарным цэху завода імя Варашылава ў 1930 годзе працавала 12 жанчын, у 1931 годзе каля 30, а цяпер працуе ўсяго 11 дзяўчат.

Чаму наш цэх пакідаюць дзяўчаты і жанчыны?

Галоўная прычына ў тым, што шмат якіх дзяўчат, скончыўшых ФЗВ, ставяць на некваліфікаваную работу. Так, Кішчыц, па сканчэнні фабзавуча, павінна была працаваць на свярлоўцы, а майстар Мінковіч паставіў яе на балтарэзку. Цяпер-жа яна выдае інструменты, — вучылася за слесара, а працуе як падсобны рабочы. З прычыны трохзменнай работы яна кінула вучобу ў тэхнікуме і ніхто не звяртае на гэта ўвагі.

Работніца Лашкевіч скончыла двухгадовы фабзавуч на слесара,

а начальнік кацельнага цэха Андронаў прапанаваў ёй работу прыбіральшчыцы. Андронаў гаворыць: „другой работы для дзяўчат у мяне наогул няма“. Ефімава пасля фабзавуча год працавала слесарам III разрада. Андронаў у 1933 годзе без усякай падставы перавёў яе на другі разрад.

Трыкутнік завода ніяк не рэагуе, хоць даўно ведае пра тое, як злачынна сабатуецца дырэктыва партыі аб вылучэнні і кваліфікацыі работніц.

Брыгада: Мацэйковіч, Ефімава, Лашкевіч.

Менск.

Рэдакцыя чакае ад трыхкутніка завода імя Варашылава тэрміновага адказа, якія меры прыняты для ліквідацыі ўказаных у лісце фактаў ігнаравання дырэктывы партыі аб кваліфікацыі і вылучэнні работніц.

Няўважлівыя адносіны да патрэб работніц

Пытанне, чаму работніцы пакідаюць вытворчасць, вельмі цікавае і балючае. Яго трэба вельмі ўважліва абмеркаваць і зрабіць належныя вывады. На нашым заводзе цякучасць жаночай рабочай сілы вельмі вялікая. Прыдзе работніца з вёскі зусім нявобразная, працуе спачатку ў якасці чорнарабочай. Пачнеш яе вучыць, уцягнеш у школу, у якія-небудзь грамадскія арганізацыі. Пакрысе яна пачне авалодваць тэхнікай.

Але як толькі вылучыш яе да варштата, глядзіш яна звальняецца з завода. А чаму? Таму, што на 3-й змене вельмі цяжка працаваць жанчынам, якія маюць дзяцей, бо сваіх ясляў у нас няма. Раённыя яслі, якія нас абслугоўваюць, знаходзяцца вельмі далёка ад завода. Работніцы баяцца туды ўначы хадзіць. Ды ў гэтых яслях вельмі мала месца. Усіх работніц задаволіць яны не могуць. Цяжка

ўстанавіць кантроль работніц за работай ясляў, бо яны не нашы. Дзіцячы сад хоць у нас і ёсць, але таксама не можа ахапіць усіх дзяцей работніц.

Каб ліквідаваць цякучасць жанчын на нашым заводзе, трэба абавязкова арганізаваць свае яслі на тэрыторыі завода і пашырыць дзіцячы сад. Трэба зрабіць так, каб дзіцячы сад працаваў круглыя суткі. Неабходна шырока разгарнуць работу касы ўзаемадапамогі, каб яна змагла дапамагчы новым работніцам набыць для дзяцей абутак і вопратку. Трэба таксама стварыць для работніц тэхнічныя гурткі.

Работніца Мілешкевіч.

Мейск, дрэваапрацоўчы завод імя Молатава.

Рэдакцыя чакае тэрміновага адказа ад трыхкутніка завода ім. Молатава, што ім зроблена для таго, каб задаволіць патрэбы работніц у яслях і пляцоўках.

Перадавая аднаасобніца

Аднаасобніца Воўк Ульяна, з вёскі Карпілаўкі, Целяхоўскага сельсовета, да 10-га кастрычніка поўнаасцю і добрасумленна выканала свае абавязкі перад дзяржавай. Яна здала збожжа 1,81 цэнт-

нера, бульбы—7,5 цэнт., ільносёма—11 кгр. Прыкладу Воўк Ульяны павінны паследваць усе аднаасобніцы.

Ю. Снытко.

Уздзенскі раён.

Працавалі дружна і весела

(Ліст жонкі рабочага)

Трыста хатніх гаспадынь працавала на палёх саўгаса чыгуначнікаў. Большасць з іх удзельнічала ва ўсіх работах па пасадцы, праполцы і ўборцы гародніны. Некаторыя выпрацавалі па 100 працадзён.

Дзесятага верасня скончана копка бульбы. 19-га верасня выкапалі апошнія буракі. У час копкі бульбы паміж жанчынамі было разгорнута соцспаробніцтва. Асабліва трэба адзначыць добрае кіраўніцтва работай з боку дырэктара саўгаса, які клапаціўся, каб работа ішла арганізавана і сам прысутнічаў пры выдачы абедару. Харчаваннем жанчыны вельмі задаволены. Работа на полі ўвесь час праходзіла дружна з весёлымі спевамі.

С. Цюфяева.

Гомель.

Дырэктар ігнаруе яслі

(Ліст работніц ясляў)

У вельмі дрэнным становішчы знаходзяцца дзіцячыя яслі ў саўгасе „Чырвоны транспартнік“ (Лошыца). Прадукты харчавання адпускаюцца несвоечасова. Зарплата работнікам ясляў не выплачваецца ўжо на працягу трох месяцаў. У яслях няма дроў, каб варыць дзецям страву. Калі загадчыца яслямі звачаецца да дырэктара саўгаса, то ён адказвае: „дроў для ясляў не дам“, бярыце для дзяцей страву з „гульняй кухні“. А на гэтай кухні так дрэнна вараць страву, што нават дарослыя рабочыя часта адмаўляюцца яе есці.

Сяргеява і Клейн.

Лошыца.

У панчошным цэху безгаспадарнасць

(Ліст работніцы)

Загадчыца панчошным цэхам тав. Дзіманштэйна дрэнна кіруе работай цэха. Усюды, куды не глянеш, валяюцца калошы ад панчоў, іх топчуць нагамі. Машины чысцяць неакуратна і несвоечасова.

Жыдкова

Менск, фабрыка „Чырвоны тэкстыльшчык“.

У адказ на надрукаваны ліст калгасніц калгаса „Ільч“, Клічаўскага раёна, пад загалоўкам „Чакаем дапамогі“ Беларускае аддзяленне Саюздруку паведамляе, што дадзена тэрміновае распараджэнне Клічаўскаму раённаму аддзяленню Саюздрука на лажаць адміністрацыйнае спяганне на вінаватых у адмаўленні прыняць падпіску на часопіс і вараз-жа забяспечыць калгасніц калгаса „Ільч“ часопісцю „Работніца і калгасніца Беларусі“.

З Віцебскай фабрыкі „Дзвіна“ было паведамлена аб тым, што ў ватэрным цэху на машынах № 26, 8 і 66 сістэматычна не выконваліся нормы выпрацоўкі з прычыны таго, што не было сталых матальшчыц і з прычыны перакручанай пражы.

Расследваннем гэтага допіса на месцы ўстаноўлена, што ўказаныя ў ім факты адпавядаюць сапраўднасці. Зараз да машын прымацаваны сталыя матальшчыцы і ліквідаваны ўсе іншыя недахопы, у выніку чаго нормы выпрацоўкі выконваюцца.

На допіс селькоркі аб агідным становішчы ў Чэрвенскім дзіцячым доме, інспектар Наркамасветы паведамляе, што зараз у дзіцячым доме зменена кіраўніцтва і частка работнікаў. Новаму загадчыку дадзены ўказанні па палепшанні ўмоў дзіцячага дома.

Селькорка калгаса „Казанаўка“, Чашніцкага раёна, даслала ў рэдакцыю нашай часопісі ліст аб шкодніцтве і заціску беднаты з боку кулакоў: Падрэза Івана, Гантара Міхася і аб тым, што член праўлення Сядура прысвоіў калгасную бульбу, якая была прызначана калгаснікам за працадні.

Рэдакцыя паслала гэты ліст пракурору Чашніцкага раёна, які паведаміў, што факты пацвердзіліся. Справа перададзена ў нарсуд для прыцягнення Падрэза, Гантара і Сядуры да крымінальнай адказнасці.

У сваім допісе селькорка з калгаса „Новы мір“, Заслаўскага раёна, пісала аб агідным становішчы ў дзіцячых яслях. Рэдакцыя часопісі „Работніца і калгасніца Беларусі“ накіравала ў калгас „Новы мір“ супрацоўніцу для праверкі фактаў. Высветлілася, што факты, паказаныя ў допісе, адпавядаюць сапраўднасці. Разам з гэтым выкрыт яшчэ цэлы рад агіднасцей.

Загадчыца ясляў Тарасік Насця злачынна нядбайна адносілася да сваіх абавязкаў. У яслях панаваў бруд, дзеці былі не мытыя, без догляда, ніякага выхавання яны не атрымлівалі. Тарасік груба адносілася да дзяцей і таму яны баяліся наведваць яслі. У выніку антысанітарнага становішча дзеці пачалі хварэць ветранай воспай і іншымі скурнымі хваробамі. Тарасік без ніякага кантроля выдаткоўвала прадукты, не рабіла справаздач перад праўленнем калгаса.

Праўленне калгаса таксама зусім не цікавілася работай ясляў, не рэагавала на хваробныя з'явішчы ў іх, ні разу не ставіла на сваім пасяджэнні да-

клада загадчыцы ясляў, ніхто не кантраляваў яе работы.

Мэдагляда не было за ўвесь час існавання ясляў (5 месяцаў), ніхто з райздрава нават і не заглянуў у яслі. Бацькоўскі комітэт не працаваў. Старшыня калгаса тав. Абрамчык нічога не зрабіў, каб стварыць грамадскую думку вакол работы ясляў.

Пасля расследвання пытанне аб яслях разбіралася на праўленні калгаса разам з бацькамі. Быў заслухан даклад загадчыцы і садаклад камісіі па абследванні. Праўленне зняла загадчыцу ясляў Тарасік з работы. Вылучана камісія для дэталёвай праверкі выдаткавання прадуктаў і калі пацвердзяцца факты іх разбазарвання, то Тарасік будзе аддана пад суд.

Праўленне ў парадку самакрытыкі прызнала сваю буйную памылку ў тым, што яно не занялося пытаннем ясляў. Вылучан член праўлення для сталай дапамогі яслям і кантроля над імі. Яслі замацаваны на зімовы час.

Адносна бяздзейнасці райздрава матар'ял перададзён у Заслаўскую РКК-РСІ.

У адказ на надрукаваны допіс у № 26 нашай часопісі пад загалоўкам—„У папках рэзалюцыі, у сталоўках—бруд“ Крычаўская РКК-РСІ паведамляе, што факты, указаныя ў допісе, пацвердзіліся. За ўтрыманне ў антысанітарным становішчы сталоўкі № 1 старшыні гарпо тав. Мове абвешчана суровая вымова. Прыняты меры да пашырэння і пераабсталявання сталоўкі, палепшана санітарнае становішча.

Гэты допіс паслужыў сігналам да РКК-РСІ, якая правяла абследванне санітарнага становішча грамадскага харчавання ўсяго раёна. Прыняты рашучыя меры па знішчэнні недахопаў у сталоўках.

ЗДАВАЙЦЕ

ПАДПІСКУ
НА ЧАСОПІСЬ

РАБОТНИЦА І КАЛГАСНИЦА
БЕЛАРУСІ

ЛІСТАНОСЦАМ

АБО

НА ПОШТУ

ЧАСОПІСЬ
ВЫХОДЗІЦЬ
2 РАЗЫ
У МЕСЯЦ
НАШТУЕ 20 кап.
У МЕСЯЦ

АДРАС РЭДАКЦЫІ
МЕНСК, СОВЕЦКАЯ 63,
3-І ПАВЕРХ, ПАКОЙ № 11.

Шмат хто лічыць, што адзёр — хвароба лёгкая і не трэба прымаць асаблівых мер перасцярогі, каб захаваць дзіця ад заражэння. Але гэта не так. Ад адзёру памірае вельмі шмат дзяцей.

Асабліва небяспечным з'яўляецца ўзрост ад 1 да 4 год. Са 100 выпадкаў смерці ад адзёру 90 і вышэй падае на ўзрост да 5 год. Смяротнасць выклікаецца галоўным чынам захворваннем лёгкіх, дыхальных шляхоў, якое ў гэтым узросце праходзіць больш цяжка і дае высокую смяротнасць.

Усё гэта настойліва патрабуе ўжывання ўсіх захадаў, каб усцерагчы дзіця гэтага ўзросту ад заражэння адзёрам.

Ад моманта заражэння да праяў адзнак хваробы (інкубачыйны перыяд) праходзіць у сярэднім 11 дзён. У першыя дні захворвання наглядаецца павышэнне тэмпературы, запаленне слізистай абалонкі вачэй, слёзацятненне, светабоязь, насмарк і кашаль. Парушэнні з боку нервовай сістэмы — раздражлівасць, непакой, дрэнны сон. На 3-ці—4 дзень з'яўляецца сyp ружовага, або ярка чырвонага колера. Высыпае яна раней каля вушэй, потым на твары, шыі, на галаве, далей на тулаве і праз два-тры дні пакрывае ўсё цела хворага. На 3-ці дзень яна ўжо пачынае бляднець на твары і тулаве, а на пяты дзень знікае на ўсім целе. Калі сyp бляднее, то пачынаецца шалунне скуру, якое трымаецца звычайна 5—7 дзён. Часамі шалунне зусім не бывае. Пасля сыпкі на скуру застаюцца плямы — пігментацыя, якая трымаецца на працягу 7—20 дзён. Праз тыдзень ад пачатку сыпкі хворы, у выпадках, калі не бывае ўскладненняў, адчувае сябе здаровым.

Ускладненнем найбольш частым, як мы ўжо казалі, і найбольш небяспечным з'яўляецца запаленне лёгкіх. Наглядаюцца ўскладненні з боку страўніка-кішэчнага канала, вушэй, нырак, мазгоў.

Хворы адзёрам з'яўляецца найбольш заразлівым у першыя дні хваробы, яшчэ да моманта высыпання.

Якія-ж меры неабходна ўжываць для папярэджання захворвання на адзёр?

Мікробы, якія выклікаюць захворванне на адзёр, як і мікробы, якімі выклікаюцца іншыя заразлівыя хваробы, хутка развіваюцца там, дзе пыл, бруд, у сырм і цёмным памяшканні. У гэтых умовах, найчасцей бываюць ускладненні на запаленне лёгкіх. Сонца, свежае паветра і святло — знішчае мікробы.

Вось чаму для барацьбы з адзёрам, для папярэджання цяжкіх яго форм і ускладненняў пры адзёры неабходна ажыццяўленне санітарнага мінімуму, г. зн. правядзенне ў жыццё самых звычайных, элементарных, санітарна-гігіенічных мерапрыемстваў. Чыстата ва ўсім, што навокал нас, чыстата нашага дома, жылля, частае праветры-

ванне пакоя, чыстата нашага цэха і бялізны — вось што патрэбна. Неабходна правільнае выхаванне і догляд за дзіцем, правільнае кармленне, карыстанне свежым паветрам, сонцам па парадах доктара, што загартуе арганізм дзіцяці, робіць яго больш устойлівым у барацьбе з узбуджальнікамі хвароб.

Таксама ў час захворвання неабходна змагацца са старымі забабонамі, боязю застудзіць, боязю святла. І тут неабходна карыстацца свежым паветрам, часта праветрываць пакой. Пакой павінен быць светлым, з тэмпературай 14-16 па Рэамюру.

Каб хутка спыніць распаўсюджванне хваробы, неабходна хворага адразу ізаляваць, аддзяліць. Пры немагчымасці накіраваць у бальніцу трэба палажыць хворага ў паасобны пакой, або хоць-бы выдзеліць асобны ложак, лепшы куток у пакоі.

Па выздараўленні неабходна памяць памяшканне і ўсе рэчы, якія можна мыць, гарачым вадарам, а іншыя рэчы добра праветрыць.

У апошнія гады вучонымі знойдзены спосаб стварэння імунітэта — няўспрымальнасці арганізма да заразлівых хвароб праз ужыванне прышчэпак.

Для змагання з мікробамі, якія пранікаюць у арганізм і выклікаюць інфекцыю, арганізм выпрацоўвае асаблівыя целы — супроціатруту. У даным выпадку мы карыстаемся сыроваткай, якая атрымліваецца з крыві дарослых, перанеслых хваробу, і мае супроціатруту. Пры праніканні ў арганізм мікробаў, супроціатрута ўступае ў змаганне з атрутай, якая выдзяляецца мікробамі і хвароба часцей зусім не наступае. У выпадку-ж захворвання, яно больш лёгка працякае і дае значна меншую смяротнасць.

Шматлікія доследы паказваюць, што ў папярэджанні адзёра, зніжэнні захворваемасці і смяротнасці ад адзёра, прышчэпкі з'яўляюцца вельмі каштоўным фактарам.

Асабліва гэта датычыцца ясляў, дзе выхоўваюцца дзеці да 4-хгадовага ўзроста, найбольш небяспечнага па смяротнасці ад адзёра. Тут часта прыходзіць сустрэкацца з нежаданнем маткі або сваякоў даць кроў для атрымання сыроваткі, тлумачы гэта, нібы тым, што ў іх ёсць хваробы. Але вельмі рэдка бываюць такія выпадкі (актыўныя формы сухотаў, малярыя і інш.), калі хвароба пераходзіць у сыроватку для атрымання сыроваткі. Гэта пытанне вырашаецца доктарам.

Поспехі ў справе соцбудаўніцтва ў нашай краіне, рост народнай гаспадаркі, падняцце матэрыяльна-культурнага становішча працоўнага насельніцтва знайшлі сабе адбітак у значным зніжэнні дзіцячай захворваемасці і смяротнасці, у прыватнасці ад заразлівых хвароб. Пры актыўным удзеле ўсіх працоўных мы даб'ёмся далейшых поспехаў у гэтай надзвычайна важнай справе.

Д-р А. М. Ваўшына.

Выданне ЦК КП(б)Б.

Адк. рэдактар Э. ШАПІРА

Адрас рэдакцыі: Менск, Совецкая, 63, 3-ці паверх, 11-ты пакой. Тэл. 22-415.

Здана ў набор 4-XI—33 г. Падпісана да друку 13-XI—33 г.

Друкарня імя Сталіна

Зак. № 2361.

У ліку 10.430 экз.

Мен. Гарніт № 2892.